

Upravništvo: Ljubljana, Pucničjeva
ulica 5 - Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Pucničjeva
ul. 5. - Telefon 31-25, 31-26.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Računi pri pošt. ček. zavodu: Ljubljana
št. 17.749.

ZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglašje
iz Kr. Italije in tuzemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S.A.,
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina snaga mesečno L. 12,-
za pošto L. 20,-

Uredništvo:
Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 6,
telefon 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

Tentativi d'attacco nemici repressi sul fronte di Tobruk

Nuovo bombardamento degli obiettivi della piazza di Tobruk - I reparti di Gondar valgono in fuga elementi nemici

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data 13 ottobre 1941/XIX il seguente Bollettino di guerra n. 498:

Sul fronte di Tobruk l'avversario ha rinnovato tentativi di attacco che sono stati immediatamente repressi dal pronto intervento di fuoco delle nostre truppe.

Aerei nazionali e germanici hanno ancora bombardato con successo obiettivi della piazza nonché impianti ferroviari ed

aeroporti di Marsa Matruh provocando nuove distruzioni.

L'aviazione nemica ha effettuato incursioni su Bengasi e Tripoli; le bombe lanciate hanno colpito alcune abitazioni e causato un solo ferito.

Nello scacchiere di Gondar nostri reparti in ricognizione hanno visto in fuga elementi avanzati nemici.

Sovražni napadalni poskusi pri Tobruku strti

Novo bombardiranje vojaških objektov v Tobruku - Četelki v Gondarju so zapodili v beg sovražne sile

Glavni stan Oboroženih Sil je objavil 13. oktobra naslednje vojno poročilo št. 498:

Na bojišču pri Tobruku je sovražnik ponovil napadalne poskuse, ki pa so bili takoj strti po naglem ognju naših čet.

Nacionalna in nemška letala so ponovno z uspehom bombardirala objekte trdnjave ter železniške naprave in letališča pri Mar-

sa Matruhu in so povzročila razdejanja.

Sovražno letalstvo je izvršilo pošte na Bengazi in Tripolis. Vržene bombe so zadale nekatere stanovanjske hiše in ranile eno osebo.

Na odseku pri Gondarju so naši izvidniški oddelki zapodili v beg sovražne prednje trupe.

Borba za ameriški nevtralnostni zakon Odpor v vrstah kongresa proti direktnemu vmešavanju v evropsko vojno

Washington, 13. okt. d. K. Izjavam mnogih ameriških senatorjev in poslancev proti vladni nameri, da se z revizijo ameriškega nevtralnostnega zakona pahnjejo Zedinjene države v nenapovedano vojno, sta se večeraj oglasila tudi demokratični senator Gilette iz države Yowa ter progresistični senator Lafolette iz države Wisconsin, ki sta oba člana zunanje politične komisije.

Senator Gilette smatra, da je treba smatrati zakonski načrt, ki naj bi vladni dovolil oborožitev ameriške trgovske mornarice, preludij k novim vladnim vojnim naporom. Kakor znano, bo reprezentančna zbornica o tem predlogu, ki ga je izročil Roosevelt, glasovala najbrže še ta teden.

Senator Lafolette je izjavil, da predloženi zakonski predlog o izpremembi nevtralnostnega zakona posega v pravice kongresa, ki ima čini odločati o tem, ali gre Amerika v vojno ali ne.

Preg finančnim odborom reprezentančne zbornice se bo danes obravnavala vladni zakonski načrt, ki določa odobritev dodatnega kredita 5985 milijonov dolarjev za izvršitev načrta o ameriški pomoči Veliki Britaniji. Kakor je izjavil demokratični senator Adams, ki načeluje temu odboru, bo z gotovostjo strani najbrže predlagana dodatna klavzula, po kateri naj bi se med države, ki bodo dobile ameriško pomoč iz gornjih kreditov, uvrstila tudi Sovjetska zveza, toda na tak način, da bi se uredilo vprašanje finančnih obveznosti svoječasne carske Rusije tako, da bi prišli na svoj račun ameriški lastniki svoječasnih ruskih obli-

Pred senatom se je pričela danes debata o zakonskem načrtu za odobritev dodatnih kreditov v višini polmiliarde dolarjev, ki bi bili potrebni za ureditvev ameriških financ. Te dodatne kredite je reprezentančna zbornica že odobrila.

Angleške in ameriške vojne pr. prave v zapadni Afriki

Monakovo, 13. okt. u. Veliko pozornost so po vsej Evropi zbudile vesti o angleških in ameriških vojnih pripravah v zapadni Afriki. V Liberiji grade letališča in vojašnice. Tja neprestano tudi dovajajo vojaštvo, predvsem pa ameriške vojne potrebe in zlasti letala. V Brazzavilleu so uredili višjo vojaško šolo. Okrog Bathurstu grade ogromna letališča, prav tako v Freetownu. Splošno prevladuje mnenje, da nameravajo Angleži udariti proti francoskim kolonijam v zapadni Afriki, ki so še pod kontrolo vlade v Vichyju. V prvi vrsti gre za Dakar.

Kakor poroča »Herald Tribune« v New Yorku, bi rade anglosaške sile v danem trenutku sprožile ofenzivo proti Nemčiji, ki bi obsegala področje od Norveške do zapadne Afrike. Konzultacije angleškega in ameriškega glavnega stana v tem smislu so se že pričele. Posebno pozornost so te vesti zbudile v Vichyju in Lizboni. Zato sta obe vladi v zadnjem času podvelji vrsto novih ukrepov za obrambo francoskih in portugalskih kolonij v zapadni Afriki. Dakar je bil v zadnjih mesecih zelo utrjen. Ceste, ki vodijo iz njega proti Maroku in Francoski Gvineji, so bile obnovljene.

Roosevelt obupuje nad ameriško mladino Pomanjkljiva fizična vzgoja - Milijon ljudi nesposobnih za vojaško službo

Washington, 13. okt. s. »United Press« poroča, da je predsednik Roosevelt v nekem svojem govoru na osnovi statističnih podatkov opozoril, da je bilo v Zedinjenih državah približno milijon ljudi proglasnih nesposobnih za vojaško službo, bodisi iz fizičnih, duševnih ali vzgojnih razlogov. Naglasil je, da predstavlja ta številka 50% mladeničev, ki so bili zdravniško pregledani. Hudo je kritiziral, da je bilo mogoče, da so se v državi ustvarile okoliščine, v katerih polovica njene mladine ni sposobna za vojaško službo, ter je napovedal program za »rešitev« 200.000 mladeničev, ki so bili proglašeni za nesposobne za vojaško službo. Na osnovi tega programa bo vlada omogočila zdravniško nego tem 200.000 mladeničem tako, da se bo njihovo fizično stanje zboljšalo in tako lahko vpoklicani v vojaško službo. Opozoril pa je,

da pomeni ta ukrep šele pričetek širšega »reševalnega« programa za ameriško mladino. Predsednik je napovedal, da bo pozval k sodelovanju vse zvezne države, pokrajine, mesta in vasi kakor tudi posameznike, tako da se bo izredno slabo zdravstveno stanje ameriške mladine čim prej zboljšalo.

V javnosti so Rooseveltove izjave napravile silen vtis. Splošno opozarjajo, da je bilo 900.000 mladeničev izločenih iz vojaške službe iz fizičnih razlogov, iz duševnih pomanjkljivosti, nadaljnjih 100.000 pa zaradi nezadostne vzgoje. Roosevelt sam je naglasil, da je ta pojav vse kritike vreden, še posebno zaradi tega, ker so Zedinjene države drugače na vseh področjih na prvem mestu v primerjavi z ostalimi narodi.

Letalski boji na zapadu

Berlin, 13. okt. d. Kakor je bilo sporočeno davi s pristojnega mesta v Berlinu, so nemška borbena letala v noči na ponedeljek v več zaporednih valovih startala k napadu na vojaško važne cilje v srednji Angliji. Podrobnih podatkov o uspehu še ni.

Britansko letalstvo je v noči na ponedeljek preletelo razne kraje severozapadne in jugozapadne Nemčije. Na podlagi podatkov, ki so bili doslej zbrani na pristojnem mestu v Berlinu, je bilo pri napadih sestreljenih 9 sovražnih letal. Britanska letala so metala rušilne in zažigalne bombe, ki pa so zahtevale le manjše število žrtev med civilnim prebivalstvom, mrtve in ranjene. Škoda vojnogospodarskega značaja ni bila nikjer povzročena, prav tako tudi ne na vojaških objektih.

Berlin, 13. okt. d. Nemška borbena letala so večerajšnje izvidniške poletje nad

britanskimi obalami razširila vse do Skotske. Navzlic neugodnim vremenskim razmeram so se piloti vrnili z dragocenimi informacijami. Vsa izvidniška letala so se vrnila na svoja oporišča.

Stockholm, 13. okt. d. Kakor poročajo iz Londona, objavlja britansko letalsko ministrstvo, da je bilo nemško letalstvo preteklo noč aktivno v napadih na področju severozapadne Anglije. Poročilo pravi, da so nemška letala razen tega metala bombe tudi še v severnem delu britanskega otočja.

Bern, 13. okt. d. Vrhovno poveljništvo švicarske vojske je objavilo komunikle, v katerem pravi, da so 12. oktobra ob 20.30 lokalnega časa letala nezname narodnosti spustila bombe na mesteca Buhwir v kantonu Torgau. Tri osebe so bile ubite in porušeno je bilo neko poslopje. Uvedena je bila preiskava.

INSERIRAJTE V „JUTRU“

Nemško prodiranje proti Moskvi

Ob Azovskem morju uničen sovjetski oddelk - Uničevanje pri Vjazmi obkoljenih sovjetskih čet - Odbiti izpadi petrograjske posadke - Bombardiranje Moskve

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 13. okt. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo: Operacije na vzhodni fronti potekajo pri našrtn.

V zasledovanju nasprotnikovih ostankov, ki so pebegnili v bitki ob Azovskem morju, so nemške čete dohitele neki sovjetski oddelk in ga uničile. Ujetih je bilo 1100 sovjetskih vojakov ter zaplenjeni 38 topov. Na bojišču vzhodno od Dnjeptra je preстал neki hrvaški polk ognjevrst.

Uničevanje pri Vjazni obkoljenih sovjetskih sil je pred zaključitvijo. Pred Petrogradom so bili ponovni poskusi izpadov zavrnjeni z najhujšimi izgubami nasprotnika.

Bojna letala so bombardirala v poslednji noči vojaškovažne naprave v Moskvi. V borbi proti Angliji so napadla bojna letala v noči na 13. oktober z dobrim učinkom industrijsko središče Manchester ter pristaniško mesto Hull. Nadaljnji letalski napadi so bili usmerjeni proti letališčem in pristaniškim napravam v vzhodni in južnovzhodni Angliji. Ena izmed bojnih letal je potopilo vzhodno od Great Yarmoutha trgovsko ladjo s 8000 br. reg. tonami. Daljnostrelno topništvo vojske in vojne mornarice je obstreljevalo z opaženim učinkom brezžične naprave v Dovru.

Na področju Rokavskega preliva so večeraj sestrelili nemški lovec 6, stražni čolni pa 2 angleški letala.

V severni Afriki so izvršile nemško-italijanske čete v noči na 10. oktobra pred Tobrukom uspešen krajevni napad. Angleški protinapad, podpiran od oklopnih voz, je bil odbit. V noči na 12. oktobra sta bili bombardirani mesto in pristanišče Tobruka. V bojih v zraku je bilo sestreljenih 5 angleških lovskih letal.

V poslednji noči je priletelo večje število angleških bombnikov nad severozapadno, zapadno in južno Nemčijo ter je odrglo na mnogih krajih rušilne in zažigalne bombe. Med civilnim prebivalstvom so bile izgube, mrtvi in ranjeni. Na mnogih krajih so bila porušena ali poškodovana poslopja. Nočni lovcii so sestrelili 9 angleških bombnikov, protiletalsko topništvo pa 4.

Bern, 13. okt. d. Velika bitka za Moskvu prehaja za sovjetsko vojsko v kritično fazo. Včeraj je objavilo vrhovno poveljništvo nemške vojske, da sta bojišči pri Vjazmi in Brjansku že daleč za pravo fronto. To potrjujejo sedaj tudi poročila iz Londona in Moskve, ki pravijo, da so se Timošenkove čete tu umaknile na nove postojanke in da so nova sovjetska ojačenja zasedla obrambno črto v polkrogu približno 150 km daleč od Moskve. Sicer trdijo ta poročila, da se Timošenkove čete umikajo v redu, vsekakor pa so morale utrpeti ogromne izgube, ker poročajo obenem, da že prihaja preko Urala na pomoč sibirsko vojaštvo. Prav te vesti o pošiljanju novih sovjetskih ojačenj iz najbolj oddaljenih pokrajin, celo z Daljnega vzhoda, kjer preži na ugodno priliko tretja zaveznica osi Japonska, potrjujejo resničnost nemškega vrhovnega poveljstva o ogromnih človeških žrtvah in izgubah vojnih potrebščin sovjetske vojske. Prihajajo tudi vesti o odpoklicu sovjetskih čet iz Irana, ki naj bi prišle na pomoč Budonjevi vojski v vzhodni Ukrajini. Po vsem tem se more torej sklepati, da zbirajo na sovjetski strani vse svoje še razpoložljive sile za poslednjo obrambo Moskve, ki ji preti nevarnost tako s severa, kakor od zapada in juga.

Največja nevarnost grozi za sedaj Moskvi od zapada, v smeri od Vjazme, ker je nemška vojska, kar priznavajo tudi na sovjetski strani, zabila globok klin v sovjetske obrambne črte. Nemška vojska je na področju pri Vjazmi in Brjansku oddaljena sedaj od Moskve kakih 200 km, dočim je na jugozapadu na področju pri Brjansku in mestu Orel v smeri proti Kalugi in Tuli kakih 330 km. Tu napadajo Nemci z ogromnimi množicami tankov. Po londonskih poročilih smatrajo na sovjetski strani, da nastopa v sedanji nemški ofenzivi proti Moskvi okoli 14.000 tankov.

Sedaj je vprašanje, ali bodo nova sovjetska ojačenja prispela pravočasno, da zadržijo silni nemški naval. Po nekaterih vesteh so že v teku priprave, da bi dobila sovjetska vojska svoja zimska oporišča v mestih ob Volgi, v najslabšem primeru pa na Uralu, kjer je zadnje industrijsko področje, ki prihaja za oskrbo sovjetske vojske še v postev.

V južni Ukrajini se je ponesrečil, kakor potrjuje večerajšnje poročilo nemškega vrhovnega vojnega poveljništva, poizkus maršala Budjonija, da bi poslal pomoč posadki na krimski otok pri Perekopu. Njegove čete so bile severno od Azovskega morja poražene in grozi sedaj levemu krilu Budonijeve vojske, ki je razvrščena na črti od Harkova do Rostova, obkolitev.

O bojih pred Odeso in Petrogradom ni posebnih vesti. Obleganje se nadaljuje z vsemi bojnimi sredstvi. Posebno močno sodelujejo težko topništvo in bojno letalstvo, ki neprestano obstreljujeta in bombardirata oblegani mesti.

Stockholm, 13. okt. d. V bitki za Moskvu postaja položaj za Timošenkove armije od ure do ure bolj težaven.

Nemške čete so po zavzetju Brjanska prodrele že daleč proti severovzhodu in se na nekaterih točkah nahajajo komaj še kakih 150 km oddaljene od Moskve.

Še silovitejši kakor v tem odseku pa je nemški pritisk pri Vjazmi, in je prostor vzhodno od nje sedaj središče najbolj ogorčenih borb, kar jih je bilo doslej v vojni na vzhodu. Timošenko skuša umakniti del čet, ki niso bile še obkoljene in razbite, na poslednje obrambne črte pred Moskvu, glede na veliko brzino nemškega napredovanja pa se mora po mnenju vojaških opazovalcev smatrati ta operacija kot skrajno težavna in ima Timošenko malo upanja, da bi mu bilo še mogoče pravočasno dovolj ojačiti poslednje obrambne črte pred Moskvu.

Timošenkove armije, ki so bile obkoljene pri Brjansku, so skušale s skrajnimi naporii prebiti nemški obroč in so v ta namen podvzele na več točkah močne protinapade, ki pa so bili vsi odbiti z velikimi žrtvami za obkoljene sovjetske čete.

Na južnem delu vzhodnega bojišča se nadaljuje nemško prodiranje ob severni obali Azovskega morja, dočim v borbi za Krim sovjetske čete še zmerom branijo svoj utrdbeni pas na krimski otokini.

V borbi za Leningrad ni zabeležiti večjih izprememb, dasti se nadaljuje z nezmanjšano srditostjo. Rušenje utrdbenih naprav pred Petrogradom se na vseh točkah nadaljuje in sodeluje poleg nemškega topništva navzlic slabemu vremenu v veliki meri tudi letalstvo.

V Moskvi priznavajo izgubo Brjanska

Ankara, 13. okt. d. Kakor poročajo iz Moskve, priznava sovjetsko vrhovno vojno poveljništvo v smotnem službenem vojnom poročilu, da so nemške čete zasedle mesto Brjansk ob reki Dženi. V nedeljskem vojnom poročilu nemškega glavnega stana je bilo objavljeno, da je bojišče pri Brjansku že daleč za pravo fronto.

Berlin, 13. okt. d. Kakor javljajo s pristojnega nemškega vojaškega mesta so sovjetske armije, obkoljene v odseku pri Brjansku, izvršile večeraj velikopotezen protinapad, ki pa so ga nemške čete zavrnile in pri tej priliki prodrele globoko med sovražnikove oddelke. Sovjeti so utrpeli izredno hude izgube. Število ujetnikov in množina vojnega plena v »brjanskem pekl« od ure do ure narašča.

Velika aktivnost nemškega letalstva

Berlin, 13. okt. d. Kakor javljajo s pristojnega vojaške strani, je bilo tudi v nedeljo nemško letalstvo zelo aktivno v vseh odsekih vzhodnega bojišča. Posebno na južnem bojišču so nemška letala z uspehom napadala sovražnikova letališča. Po doslej zbranih podatkih so nemška letala na tleh uničila 15 sovražnih letal. Z bombnimi zadetki so bila hudo poškodovana poslopja za moštvo ter letalske lope. Ob napadu na neko tovarno je po bombnih zadetkih izbruhnil velik požar. V odseku pri Brjansku je nemško borbena letalstvo osredotočilo svoje napade v prvi vrsti na zbirališča sovražnikovih čet, kakor tudi na prometne zveze. Ob napadu na železniške proge je bilo uničenih 5 vlakov, nadaljnji 4 pa so bili hudo poškodovani. Na severnem delu vzhodnega bojišča je nemško letalstvo bombardiralo množičevilne železniške naprave okrog Murmanska. Izbrani cilji so bili uspešno zadeti ter porušeni.

Čestitke generala Franca Hitlerju

Berlin, 13. okt. s. Vodja nove španije general Franco je ob priliki poslednjih velikih nemških zmag, poslal Hitlerju brzojavko tele vsebine:

V svojem imenu in v imenu španskega naroda izražam Vaši Ekscelenci navdušene čestitke za poslednje in dokončne uspehe zmagovalnih nemških oboroženih sil proti sovražnikom civilizacije.

Hitler se je zahvalil generalu Francu s temi besedami:

Zahvaljujem se Vam, Ekscelenca, za priščne čestitke, ki ste mi jih poslali ob priliki zmage nemškega orožja. Pozdravljam s hvaležnim zadovoljstvom dejstvo, da se tudi španski prostovoljci udeležujejo tega dokončnega uničenja boljševizma.

Finska vojaška parada v Petrozavodsku

Helsinki, 13. okt. d. V proslavo finske zmage v vzhodni Kareliji so finske čete priredile večeraj vojaško parado v nedavno osvojenem glavnem mestu bivše sovjetske Karelije, Petrozavodsku. Pred pričetkom vojaške parade je bila na palači svobode po kratki službi božji na svečan način razobešena finska zastava. Po tem obredu je sledil pred palačo svobode mimohod finskih čet, ki so mu prisostvovali tudi finski generali Heinrichs, Lagus, Haegland in Talvela, ki so sodelovali pri vojaških operacijah v vzhodni Kareliji. Na čelu vojaškega obhoda so korakale čete generala Lagusa, ki je bil kot prvi finski poveljnik odlikovan s križcem svobode, podeljenim poleg Mannerheimovega križca.

Razočarana angleška javnost

Rim, 13. okt. s. Še pred osmimi dnevi je angleški radio trdil, da je maršal Ti-

mošenko prodrl v srednjem odseku vzhodnega bojišča skozi nemške obrambne čete in da pomeni ta njegova ofenziva pomemben uspeh. Tedaj je angleški radio tudi pristavil, da so Rusi dosegli važne uspehe tudi na južnem bojišču. Pred štirimi tedni je agencija Reuter zatrjevala, da je ruska protiofenziva popolnoma izločila nemško nevarnost in da se bo sprico tega ta vojna spremenila v vojno obrabe. V duhu teh izjav je pisalo tudi vse angleško časopisje, ki je še napovedovalo nemški poraz kot nujno posledico dogodkov na vzhodnem bojišču.

Sedaj pa se je ton angleškega časopisja in radija bistveno spremenil. Danes že vsi listi poudarjajo, da je bil prejšnji optimizem neosnovan in da bi bilo napačno gojiti preveliko zaupanje v razvoj dogodkov. Tako piše »Daily Mail«, da je bil edini list v Angliji, ki je pravočasno opozoril, naj se ne gleda preveč rožnato na položaj na ruskem bojišču. Tudi »News Chronicle« piše sedaj, da si ni dčal nikakih utvar glede nevarnosti, ki grozi Sovjetski zvezi, ter da je večkrat podčrtal nujnost takojšnje pomoči. »Evening Standard« je tretji londonski list, ki sedaj zatrjuje, da je kot edini pravilno gledal na razvoj dogodkov in bil od vsega začetka pesimističnega nazora. Čet, da je bil položaj Sovjetske zveze težaven že od prvega dne izbruha spopadov.

List »Daily Telegraph« in »Daily Express« pa s svoje strani zelo ostro kritizira angleški radio, ki da je zagrešil že toliko napak, in zahtevata popolno razčiščenje v tej zadevi. Po njunem mnenju bi moral angleški radio oddajati odsele samc glasbo, med tem ko bi morale biti politične in vojaške informacije strogo preverjene po informacijskem ministrstvu.

List »News Chronicle« piše med drugim: V vseh treh mesecih borbe na vzhodu Anglija še ni porabila nobene ugodne prilike. Sedaj so te prilike izgubljene za vedno.

Komentarji rumunskega tiska

Bukarešta, 13. okt. s. Razvoj vojnih operacij na vzhodnem bojišču predstavlja predmet živahnih komentarjev vsega rumunskega tiska. Listi prinašajo z velikimi naslovi nemško izredno poročilo o zaključitvi borbe ob Azovskem morju. Mnogi listi opozarjajo na odmeve teh velikih nemških zmag v angleški javnosti. Po mnenju lista »Cuventul« so v mnogih angleških krogih že naklonjeni misli posebnega sporazuma z Nemčijo, vendar pa preprečuje kaj takšnega židovski živelj, ki ima ogromen vpliv na vodilne sloje. Rumunsko časopisje poudarja nadalje tudi pomen najnovjšega trgovskega sporazuma med Turčijo in Nemčijo in vidi v njem začetek razvoja, ki bo ogromnega pomena za vse evropski trgovci.

Vsi vojni poročevalci listov so mnenja, da je boljševiška vojska sedaj že tik pred razsulo. Navzočnost Anglije na ruskih bojiščih pa zelo ostro označuje ravnotežje lista »Cuventul« Sengurov. List poudarja, da je zbežanost Londona razumljiva, kajti Timošenkov poraz postavlja Anglijo v zelo kritičen položaj. Vsa dosedanja bučna zagotovila in obljube angleške pomoči Rusiji so se izkazale za navadno klepetanje. Angleško vojno poveljništvo ni doslej dalo na razpolago ruskemu vojnomu poveljstvu niti oficirjev generalnega štaba, morda tudi zaradi nezaupanja v njih sposobnosti. Toda med tem, ko je Anglija dopustila Timošenkov poraz, ne da bi mu priskočila na pomoč, angleška propaganda še vedno išče prilike za grožnje Rumuniji. Med temi je tudi ona, da bo Rumunija v primeru ruske zmage izgubila svojo samostojnost. Rumunska vojska je upoštevala to grožnjo, ko se je bilo treba boriti in zmagovati.

Japonska sodbja o angleški in ameriški pomoči Moskvi

Tokio, 13. okt. s. List »Oašahi« poudarja važnost sedanje bitke na rusko-nemškem bojišču, ki kaže na voljo Nemčije, da dokončno uniči moč boljševiške armade. List »Mijako« pa piše, da bi bili morali Angleži in Američani nuditi svojo pomoč boljševiški Rusiji, ako so jo hoteli nuditi, že v času moskovske konference, kajti sedaj je ta pomoč postala že brezpredmetna.

Obrambne priprave v Iranu

Stockholm, 13. okt. s. »Dagens Nyheter« poroča, da je v severnem Iranu zbranih 5 ruskih divizij, ki imajo nalogo, da v danem primeru branijo Kavkaz. Angleške čete v Iranu naj bi imele nalogo, urečiti rezervno obrambno črto. Neke angleška motorizirana divizija, ki so jo nameravali spetkati poslali v Palestino, je bila zadržana v okolici Teherana in čaka na nadaljnji razvoj bitke ob Azovskem morju.

Ameriški prekomornik v angleški službi

Washington, 13. okt. s. Mornariški minister je izjavil, da je veliki ameriški prekomorski parnik »Queen of Bermuda«, ki je bil v angleški službi, priplul v neko ameriško luko, kjer ga bodo popravili. Ladja je bila v zadnjem času obročena.

Ponovni obisk Visokega Komisarja na Ljubljanskem velesejmu

Zahvala razstavljalcem in organizatorjem velesejma, ki bo prihodnje leto še razširjen

Ljubljana, 13. oktobra.

Visoki Komisar Ekselencija Emilio Grazioli je bil večer v spremstvu fašističnih prvkov in zastopnikov krajevnih oblasti znova na velesejmu, da bi prisrčno pozdravil italijanske in krajevne razstavljalce, ki so s svojim sodelovanjem v velikem meri doprinele k uspehu te manifestacije, ki je bila po svojem vrstnem redu 20. a prva v znamenju liktorskega znaka, kakor je to Ekselencija Grazioli v svojem govoru posebej poudaril.

Na velesejmu so Visokega Komisarja sprejeli generalni ravatelj dr. Dular, delegat Visokega Komisarjatu comm. Polucci, cav. Bagatin in drugi zastopniki velesejske uprave. Visoki Komisar je bil sprejet s toplimi in udanimi izrazi simpatije. Krenil je v paviljon »C«, v katerem so razstavljeni izdelki nekaterih velikih industrijskih podjetij in v katerem so se tokrat zbrali v velikem številu vsi tisti, ki so kakor koli prispevali k uspehu prireditve, zlasti pa sodelovali pri njem z razstavo svojih izdelkov. Visoki Komisar je stopil na neki stroj v Ansaldovem oddelku in pričel svoj govor z ugotovitvijo, da ta manifestacija ni svečani zaključek sejma. Zahvalil se je razstavljalcem za njihovo širokopotezno udeležbo in dejal, da je prireditelj povsem izpolnil naloge, ki so mu bile zastavljene. Nova pokrajina je imela priložnost spoznati produktivno kapaciteto italijanske industrije. Omenil je, da se je organizacijsko delo na velesejmu opravilo v zelo kratkem času, zato je izrazil svoje zadovoljstvo z dobro voljo in razumevanjem razstavljalcev. Napovedal je, da bo prihodnji velesejem razširjen na širše osnove, da bodo na njem sodelovali tudi drugi balkanski narodi in velika nemška zaveznica. Sejem bo imel mednarodni značaj in se bo pričel prvo soboto prihodnjega julija. Seveda bodo na njem sodelovale vse nacionalne produktivne sile.

Visoki Komisar je izrazil razstavljalcem svoje zadovoljstvo, da so kot Italijani-fašisti izpolnili dolžnost, da se udeležijo tega liktorskega velesejma, ter jih je zelo pohvalil. Pohvalil je in se toplo zahvalil tudi predsedniku velesejma Fr. Bonaču, direktorju dr. Dularju, comm. Polucci in cav. Bagatinu. Zahvalil se je publikacijskemu podjetju Difuze in padovanski velesejski ustanovi za njuno sodelovanje. Govor Visokega Komisarja Ekselencije Graziolija je bil sprejet z velikim navdušenjem. Takoj nato je spregovoril delegat ustanove San Giorgio de Angelis, ki se je v imenu razstavljalcev zahvalil za dobrohotnost in veliko podporo, ki sta jim bili izkazani. Izrazil je ponos vseh udeležencev velesejma, da so lahko prišli v Ljubljano in tu pokazali najboljše industrijske izdelke proletarske in bojevnike Italije. V imenu slovenskih razstavljalcev se mu je pridružil tovarnar keramičnih izdelkov G. Lajovic iz Ljubljane, ki je izrazil v svojem in v imenu svojih tovarišev zahvalo za delo, ki ga je opravil Visoki Komisar v prilogi nove pokrajine. Visoki Komisar je ob zaključku vzkliknil v pozdrav Kralju in Duceju. Vsi prisotni so se mu glasno odzvali. Sredi toplih ovacij je Visoki Komisar zapustil velesejem in se vrnil v vladno palačo.

Sprejemi pri Visokem Komisarju

V Ljubljano je prispela skupina srednješolskih profesorjev in osnovnošolskih učiteljev iz Trsta, ki so vsi člani fašističnega kulturnega zavoda. Skupino sta vodila prof. Bisolfi, poverjenik za srednjo šolo, ter Cusma, poverjenik za osnovno šolo. V dopoldanskih urah so bili profesorji in učitelji pri Visokem Komisarju, ki jih je tovariško pozdravil. Popoldne so si ogledali velesejem.

Visoki Komisar je sprejel tudi vodstvo fašistične zveze trgovskih nameščencev iz Trsta, ki so ga obiskali pod vodstvom nacionalnega svetnika Vagliana. Že na postaji so ga sprejeli zastopniki lokalnih sindikalnih organizacij pod vodstvom predsednika zveze dr. Alujevića. Ogledali so si prostore ljubljanske organizacije, naka so odšli na Visoki Komisarjatu. Tudi nje je Ekselencija Grazioli prisrčno pozdravil in v svojem kratkem govoru je opozoril na posebni pomen njihove sedanje misije. Visoki Komisar je zaključil svoj govor z vzklikom Kralju in Duceju.

Včeraj popoldne je prispelo v Ljubljano tudi 150 nameščencev zavarovalne družbe »Riunione Adriatica di Sicurtà« pod vodstvom comm. Sanzina, ki je bil prav tako pri Visokem Komisarjatu in ga pozdravil v imenu obratnega Dopolavora ter predsednika družbe Eksc. Suvicha. Tudi ta skupina si je ogledala velesejem in se je posebno zanimala za razstave posameznih zavarovalnic.

Obisk teh zavodov se vrši na stroške držine.

Glavno Poveljstvo G. I. L.-a je pripravljeno podpirati marljivo mladičino, ki je v težkih gnočnih razmerah in v ta namen je rezerviralo gotovo število brezplačnih prostorov za mladičino te pokrajine.

Interesenti dobe vsa potrebna pojasnila pri Zveznem Poveljstvu G. I. L.-a v Via 3 Maggio 14/III°.

Angleški ekspedicijski zbor

Stockholm, 13. okt. d. Iz Londona poročajo, da je britansko vojno ministrstvo sredi v posebnem poročilu objavilo organizacijo posebnih manjših elitnih vojaških enot, katerih sestava je bila doslej tajna. Poročilo britanskega vojnega ministrstva obširno opisuje izveščanje močvira teh elitnih enot in iz tega opisa bi se dalo sklepati, da so te čete zamišljene kot britanski ekspedicijski zbor. Edinice tega ekspedicijskega zbora so sestavljene iz izbranih vojakov vseh vrst orožja. V komunikaciji britanskega vojnega ministrstva je nadalje rečeno, da je bilo moštvo izveščano za beževanje na vodi, kakor tudi na kopnem. Glede prvega so bile ekspedicijske čete predvsem izveščane za napade na tako zvanih napadalnih čolnih. Vojaki so bili, pravi nadalje britansko poročilo, izveščani, da se znajdejo čim hitreje izkrcati ali vkrcati ter da lahko v popolni vojni opremi plavajo na velike daljave. Za operacije na kopnem so bili ti oddelki v prvi vrsti izveščani za samostojne borbe, ki bi utegnile trajati po več dni, ko med posameznimi enotami in možni ne bi bilo nikakršnih medsebojnih stikov. Vojstvo je bilo v prvi vrsti vzgajeno, da se lahko hrani v majhnih obrokih živil. Ravnanje zna z vsemi vrstami infanterijskega orožja tako angleškega kakor tudi nasprotnikovega izvora. Kot nameček dodaja poročilo britanskega vojnega ministrstva, da so bili vojaki izveščani celo v borenju, znanem pod imenom »Yiu-jitsu«.

Angleške izmišljotine o tajni nemško-francoski pogodbi

Forlin, 13. okt. s. List »Daily Mirror« je objavila podrobnosti o tako zvanaj tajni pogodbi, ki je bila baje zadnje tedne sklenjena med francoskim admiralom Darlanom in nemškim voditeljem. Po teh informacijah naj bi bil Hitler v zameno za nekatere francoske koncesije obljubil zametiti ozemeljsko nedotakljivost Francije nasproti vsem italijanskim zahtevam. Ta vest, kakor izjavljajo uradno, je povsem izmišljena in je bila vržena v svet s namenom, da bi prikazala Nemčijo kot nelojalnega zaveznika napram Italiji. Anglija in njeni sokrivci si še vedno utvarjajo, da je mogoče prebiti jekleni obroč nove Evrope.

Demanti o splošni mobilizaciji v Bolgariji

Sofija, 13. okt. d. Bolgarska službena poročevalska agencija »Bulgar« kategorično demantira iz tujih virov razširjene informacije, da bi bila v Bolgariji odredjena splošna mobilizacija.

Potopljen parnik

New York, 13. a. Na Atlantskem Oceanu se je potopila 10.000-tonska trgovska ladja »Caledonia«, ki je bila v angleški službi.

Odkrita zarota v Sremu

Zagreb, 13. okt. u. Službeno je bilo objavljeno, da so hrvatske oblasti v Sremu izsledile in zajele skupino komunistov, ki je bila oborožena in je pripravljala nek atentat. 35 ljudi je bilo aretiranih.

Gospodarstvo

Turški krom

Ob sklenitvi nemško-turške trgovske pogodbe je vodja nemške delegacije poslanik Clodius med drugim poudaril, da se bo nemško-turški trgovski promet na podlagi pogodbe povečal v obsegu, kakršen se ni bil zabeležen. Za razdobje do 31. marca 1943 je predviden promet na vsaki strani v višini 200 milijonov mark. Leta 1940. je znašal turški uvoz iz Nemčije 16 milijonov mark, turški izvoz v Nemčijo pa 20 milijonov mark. Ves trgovski promet Turčije z inozemstvom v lanskem letu je dosegel na strani izvoza 200 milijonov mark, na strani uvoza pa 130 milijonov mark.

Poslanik Clodius se je v svoji izjavi dotaknil tudi vprašanja dobave turškega kroma Nemčiji. Anglija je leta 1939. odkupila v naprej vso turško produkcijo kroma. Ta turško-angleška pogodba pa bo kmalu potekla. Poslanik Clodius je med drugim omenil, da je bilo vprašanje dobave kroma zadovoljivo rešeno in predvideva nova pogodba tudi turške dobave kroma.

»Völkischer Beobachter« posveča vprašanju turškega kroma članek, v katerem pravi, da vprašanje turškega kroma za Nemčijo ni odločilnega pomena, važno pa je, da je razbit angleški monopol pri izvozu turškega kroma. Krom je važna kovina, ki daje, v 6% primesi jeklu nenadkriljivo trdoto. Svetovna produkcija kroma znaša le nekaj nad 1 milijon ton. Nemčija ima majhna ležišča kroma na Stajerskem, na razpolago pa so ji dragoceni rudniki kromove rude v Grčiji (Evbeja) in bivši Jugoslaviji. Turška proizvodnja kromove rude je znašala leta 1923 šele 3400 ton, leta 1939 pa že 240.000 ton. Do leta 1939 je Turčija največ kromove rude izvažala v Nemčijo, Švedsko in Francijo. Produkcija Grčije in bivše Jugoslavije pa je doslej znašala okrog 100.000 ton rude.

V zvezi s sklenitvijo nemško-turške pogodbe nadalje poročajo, da se bo spričo nove pogodbe promet na važni železniški progi, ki gre iz Carigrada skozi Tracijo znatno povečal. V pogodbi je zaradi tega predvideno, da bo Turčija pospešeno obnovila železniški most preko Marice.

Nadalje poročajo, da bo Turčija dobavljala Nemčiji predvsem bombaž, tobak, rude, volno, suho južno sadje, oljivo olje in surove kože. Nemčija pa bo Turčiji dobavljala optične in finomehanične izdelke, kemične proizvode, zdravila in barve.

Gospodarska priključitev Zemuna in vzhodnega Srema k Hrvatski

Področje vzhodnega Srema, to je Zemuna in ožemlja zapadno od Zemuna do Stare Pazove, pripada v državno pravno pogledu k Hrvatski in je tudi pod hrvatsko upravo. Vendar vzhodni del Srema doslej še ni bil v gospodarskem pogledu priključen k Hrvatski, in sicer zaradi tega, ker je to področje važno za oskrbo Beograda z živili. Zato je bila postavljena hrvatska carinska meja pri Stari Pazovi, medtem ko je bil blagovni promet med vzhodnim Sremom in Srbijo neoviran.

V sporazumu s poveljstvom nemške vojske v Srbiji in hrvatsko vlado je sedaj prišlo tudi do gospodarske priključitve Zemuna in vzhodnega Srema k Hrvatski. Dne 10. t. m. je bila ukinjena dosedanja gospodarska in carinska meja v Sremu ter je bila preložena na mejno črto Save in Dunava, kjer se odsej vrši carinska, devizna in potniška kontrola.

Zaradi olajšanja obmejnega prometa, zlasti med Beogradom in Zemunom, pa so bile uvedene posebne izkaznice za obmejni promet. Istočasno je bil uveden poseben režim za promet z blagom in za denarni promet med Srbijo in obmejnem področjem vzhodnega Srema. To obmejno področje obsega na srbski strani področje mesta Beograda, na hrvatski strani pa področje zemunske občine in občine Bezanijske, medtem ko obsega obmejno gospodarsko področje dosedanje področje vzhodnega Srema. Osebe, ki imajo stalno bivališče v Beogradu oziroma v Zemunu in v gospodarskem področju vzhodnega Srema, dobe za olajšavo obmejnega prometa posebne obmejne izkaznice, trajne ali začasne, pod pogojem, da so v vsakem pogledu neoporne. Posebne izkaznice dbe kmetovalci, ki oskrbujejo beograjski trg. Določene so tudi olajšave za blagovni promet in je dovoljeno prenašati na eno ali drugo stran gospodarsko orodje je kakor tudi proizvode vrtnarstva, sadjarstva in vinogradništva, perutinarstva ter mlečne proizvode in krompir do količine 5 kg za vsako osebo in dan oziroma do 15 jaja. Kmetije, ki prinašajo svoje pridelke na beograjski trg, in trgovci, ki oskrbujejo beograjski trg, pa dobe od hrvatskih prehranjevalnih uradov posebne obmejne knjižice, na podlagi katerih lahko omenjene pridelke vnesejo v Beograd brez omejitev v količini pod pogojem, da gre za lastne pridelke ali za pridelke, ki izvirajo iz področja vzhodnega Srema. Izvoz živine in mesa, žita, industrijskih rastlin in semen pa je dovoljen le s posebnim dovoljenjem.

„Gospodarska reja kunccev“

Zveza društev »Mali gospodarske« v Ljubljani je izdala zelo aktualno knjižico »Gospodarska reja kunccev«, ki jo je založila Železniška splošna gospodarska zadruga v Ljubljani. V današnjih razmerah, ko se reja kunccev tudi v mestih naglo širi, je ta knjižica še posebno dobrodošla, zlasti ker vsebuje vse, kar rabi rejec v vsakdanjem življenju. Namen in cilj knjižice je pred vsem praktičen in je knjižica namenjena začetnikom, ki naj jim pomaga. Gola in teoretična znanost je v knjižici upoštevana le toliko, kolikor je bilo potrebno za izpolnitev praktične strani. Knjižica, ki obsega 120 strani in mnogo slik, bo gotovo utrla pot temeljitejši poznavi gospodarske reje kunccev.

V uvodu se knjižica bavi s pomenom in nalogo gospodarske reje kunccev. Nato opisuje najvažnejše pasme kunccev s posebnim ozirom na prednost posameznih pasem glede pridobivanja mesa, kože in volne in nadaljnja poglavja pa so posvečena sodobnim hlevčkom in kletkam, prehrani kunccev, razplodu, čiščenju hlevčkov in posod, boleznim kunccev in izkoriščanju proizvodov. Dodana so še vzorna pravila društva »Mali gospodarske« s formulirji za rodovniške knjižice.

Gospodarske vesti

Velikopotezna izgradnja italijanske industrije celulozne volne. Iz Rima poročajo, da so bili te dni objavljeni zakonski dekreti, ki se nanašajo na izgraditveni program italijanske industrije umetnih tekstilnih vlaken. Ta izgraditveni program se nanaša na ponovno povečanje proizvodnje celulozne volne. Največje podjetje te stroke Snia Viscosa je v okviru tega programa dobilo dovoljenje za gradnjo pet novih tvornic, družbi Cisa Viscosa je odobrena gradnja dveh tvornic in družbi Chatillon gradnja ene tvornice. Družba Snia Viscosa bo zgradila veliko novo tvornico za celulozno volno v Furlaniji poleg že obstoječih tvornic Torre Viscosa, ki izdeluje celulozo za celulozno volno iz trsja, pridobljene v okolici tvornice na področju preko 6000 ha. Drugo tvornico za celulozno volno bo Snia Viscosa zgradila v Magenti. Poleg tega bo povečana produkcijska kapaciteta obstoječih tvornic.

je, da je razbit angleški monopol pri izvozu turškega kroma. Krom je važna kovina, ki daje, v 6% primesi jeklu nenadkriljivo trdoto. Svetovna produkcija kroma znaša le nekaj nad 1 milijon ton. Nemčija ima majhna ležišča kroma na Stajerskem, na razpolago pa so ji dragoceni rudniki kromove rude v Grčiji (Evbeja) in bivši Jugoslaviji. Turška proizvodnja kromove rude je znašala leta 1923 šele 3400 ton, leta 1939 pa že 240.000 ton. Do leta 1939 je Turčija največ kromove rude izvažala v Nemčijo, Švedsko in Francijo. Produkcija Grčije in bivše Jugoslavije pa je doslej znašala okrog 100.000 ton rude.

V zvezi s sklenitvijo nemško-turške pogodbe nadalje poročajo, da se bo spričo nove pogodbe promet na važni železniški progi, ki gre iz Carigrada skozi Tracijo znatno povečal. V pogodbi je zaradi tega predvideno, da bo Turčija pospešeno obnovila železniški most preko Marice.

Nadalje poročajo, da bo Turčija dobavljala Nemčiji predvsem bombaž, tobak, rude, volno, suho južno sadje, oljivo olje in surove kože. Nemčija pa bo Turčiji dobavljala optične in finomehanične izdelke, kemične proizvode, zdravila in barve.

Razdelitev voznega parka bivših jugoslovenskih železnic. V početku preteklega tedna se je v Zagrebu pričela mednarodna železniška konferenca o vprašanju, ki se tičejo potniškega, prtljažnega in brzovoznega prometa, ki so se je udeležili predstavniki železniških uprav iz Italije, Nemčije, Švedske, Madžarske, Rumunije, Protektorata, Poljske gubernije in Srbije. Slovaško železniško upravo je zastopal delegat dunajske železniške direkcije, zadržani pa so bili predstavniki Grčije, Danske, Belgije in Turčije. Na konferenci naj bi vse prizadete države svoje dohodke od mednarodnega prometa nakazovale v Berlin, kjer bi se ustanovila centralna obračunska blagajna. Ta blagajna bi na klirinški način obračunavala medsebojne terjatve teh držav iz naslova železniških vozov, s čimer bi odpadlo obračunavanje med posameznimi državami. V petek se je pričela prav tako v Zagrebu druga mednarodna železniška konferenca o vprašanju razdelitve voznega parka bivših jugoslovenskih železnic. Načela glede razdelitve so bila postavljena že na dunajski konferenci ob koncu avgusta, ki je sklenila, da se za posamezna vprašanja skličejo posebne konference. O razdelitvi materiala bivših jugoslovenskih železnic je bila taka konferenca nedavno v Budimpešti, sedaj pa se je pričela konferenca v Zagrebu glede potniških in prtljažnih vagonov, ki ji bo 15. t. m. sledila druga konferenca o razdelitvi tovornih vagonov. Pogajanja se udeležujejo predstavniki Italije, Nemčije, Hrvatske, Madžarske in Srbije.

Sodelovanje Italije pri gradnji železnice in cest na Hrvatskem. Iz Zagreba poročajo, da je italijansko-hrvatski stalni gospodarski odbor na nedavnem zasedanju v Benetkah razpravljal tudi o sodelovanju Italije pri gradnji železnice in cest in pri melioracijskih delih na Hrvatskem. Italijanska delegacija je predlagala ustanovitev mešane organizacije, ki naj bi vodila in financirala ta dela. Hrvatska delegacija je v načelu hvaležno sprejela sodelovanje Italije pri teh velikih delih, o podrobnostih pa bo v zvezi z italijanskim predlogom v teku oktobra razpravljala še posebna konferenca v Zagrebu, na kateri bodo sodelovali tudi italijanski strokovnjaki.

Fuzija dveh velikih bank v Beogradu. Iz Beograda poročajo, da so bila te dni zaključena pogajanja med zastopniki Občega jugoslovenskega bančnega društva in Jugoslovenske udružene banke glede združitve obeh zavodov, kolikor gre za posle v Srbiji. Kakor smo že poročali je bila za prevzem poslov Občega jugoslovenskega bančnega društva na Hrvatskem ustanovljena z glavnico 100 milijonov kun in s sodelovanjem dunajske banke Kreditanstalt Bankverein ter zavoda Deutsche Bank nova hrvatska banka z imenom »Bančno društvo za Hrvatsko«, ki je prevzela tudi ljubljansko podružnico. Nadalje je Obče jugoslovensko bančno društvo oddalo svoje novosodsko podružnico zavodu Kreditanstalt Bankverein, centrala pa je sedaj, kakor smo v uvodu omenili, prevzela posle beograjske podružnice Jugoslovenske udružene banke, katere zagrebška centrala je prevzela novo ime »Union banka«.

Imenovanje viceguvernerja Srbske Narodne banke. Iz Beograda poročajo, da je generalni pooblaščenec za gospodarstvo v Srbiji imenoval dr. Mirka Kosića za viceguvernerja Srbske narodne banke. Dr. Mirko Kosić je bil do leta 1931 profesor na pravni fakulteti v Subotici, od leta 1935 do 1938 pa je bil narodni poslanec.

Tvrdba Meini v Srbiji. Današnji konferenci Meini je v Beogradu ustanovil delniško društvo pod istim imenom z glavnico 1.5 milijona din. Nova družba bo prevzela podružnice tvrde Meini v Srbiji.

Takojšnja razlastitev židovskih gospodarskih obratov in nepremičnin na Hrvatskem. S posebnim dekretom hrvatske vlade je odredjeno, da se izvrši takojšnja razlastitev židovskih gospodarskih obratov in nepremičnin, ki preidejo začasno v državno last, nakar bo šele državno ravnanje za gospodarsko obnovu postopno poskrbelo, da pridejo obrati in nepremičnine v zasebne hrvatske roke. Ravnanje za gospodarsko obnovu bo po svobodni oceni določilo višino odkupnine in način plačila in proti odločitvi in pravnega sredstva.

Hrvatski ukrepi proti onim, ki ne obdelajo zemlje. Na Hrvatskem je izšla zakonska odredba, ki nalaga vsem zemljiškim posestnikom dolžnost obdelati polja in zemljo. Sedaj je izšlo še avtentično tolačenje, po katerem mora biti obdelan vsak kos zemlje, ki je primeren za obdelavo, da se na ta način zajamči prehrana. Vsa, kdor postopa drugače, sabota delo državnih oblastev. Zakupniki in kmetijski delavci, ki neupravičeno odpovedo dosedanje odnose za lastnikom zemljišča v namer, da bi zemlja ostala neobdelana, se bodo smatrali kot sabotežerji in bodo kaznovani po obstoječih predpisih. Lastniki, ki s svojo nemarnostjo ali ker zapusti državnopodročje zakrivi, da ostane zemljišče

neobdelano, se zemljišče odvzame in da drugemu v zakup.

Uvedba krušnih kart v Bolgariji. Iz Sofije poročajo, da so bile v prejšnjem tednu v vsaj Bolgariji uvedene krušne karte. Prodaja kruha na krušne karte se je v Sofiji in Plovdivu pričela v petek, v ostali Bolgariji pa v soboto.

Krušni predpisi na Slovaškem. Po najnovejših predpisih bodo na Slovaškem izdelovali tri vrste kruha, in sicer ljudski kruh, ki vsebuje najmanj 60% pšenične in ržene krušne moke, največ 30% ječmene moke in 10% krompirja, nadalje beli ali fini kruh, ki vsebuje 90% pšenične bele moke in 10% krompirja, domači kruh pa bo narejen iz mešanice 60% pšenične moke za kruho, 20% ržene moke, 10% bele ječmenove moke in 10% krompirja.

Enotni kruh v Nemčiji. Nemška organizacija za gospodarstvo z žitom je izdala 7. t. m. nove predpise glede črnega kruha, ki se sme v bodoče izdelovati iz mešanice, ki vsebuje 60% ržene moke, 30% pšenične moke in 10% ječmenove moke. Mešanico pripravijo mlini in jo oddajajo izključno pekarni in tvornicam kruha.

Racioniranje sadja in sočivja v Nemčiji. Ker enotno rationiranje potrošnje sadja in sočivja na podlagi kart zaradi nenake konzumne potrebe ni v vsej Nemčiji enako izvedljivo, so nemške zveze za vrtarstvo in sodelovanje s trgovino in prehranjevalnimi uradi izdale predpise o razdelitvi sadja in sočivja, ki so prilagojeni krajevnim potrebam. Omejitve se nanašajo na eno vrsto sadja in sočivja, ki ni vedno in v zadostni meri na razpolago. V večini področij Nemčije je rationiranje sedaj izvršeno tako, da dobe prodajalci blaga dodeljeno na podlagi kontingentov, izračunanih na osnovi prodaje zadnje leto pred vojno ali na osnovi števila stalnih odjemalcev, pri čemer so bile uvedene za trgovce posebne nakupovalne knjižice. Trgovci o odnosu prodajalca mora blago kupovati pri določenem veletrgovcu. Prodaja potrošnikom je v tem primeru urejena tako, da prodajalec razdeli svojim stalnim odjemalcem blago pravilno in na lastno odgovornost. V nekaterih velikih mestih pa je bil uveden drug način rationiranja. V Berlinu in v Lipskem so lokalna oblastva izdala posebne karte, katerih odrezki veljajo za posamezne vrste sadja ali sočivja, kar se sproti objavi. V Hamburgu in na Dunaju smejo odjemalci kupovati sadje in sočivje le pri določenih trgovcih. Vsi ti ukrepi imajo predvsem namen, zagotoviti pravilno razdelitev razpoložljivega sadja in sočivja med potrošnike.

Turčija in Nemčija

Carigrad, 13. okt. s. Turški poslanik v Berlinu je ob priliki svojega kratkega obiska v Carigradu dal poročevalcu »Džumhuriyet« nekaj izjav o turških odnosih z Nemčijo. Poudaril je, da so prijateljski odnosi med obema državama kar najboljši. Ob pričetku vojne je nastala v njih majhna kriza, kmalu pa so se spet obnovili in odtlej se zmerom bolj poglobljajo. Poslanik je opozoril na zadnjo skupno nemško-turško izjavo ter je dejal, da je v njej bistveno to, da medsebojno zaupanje jamči za turško-nemško prijateljstvo. Poslanik je obrazložil pomen tega poudarka, ki se opira na moralne nazore, ki so mnogo jači od vsakega popisane papirja.

Vojna na Kitajskem

S fronte pri Santungu, 13. okt. s. Japonke čete so nadaljevale ofenzivo proti obema kitajskima komunističnima armijama. Japonske čete prodirajo iz Lungchaja proti severu in so v petek dosegle reko Ji ter tako onemogočile Kitajcem umik v zaledje. Nekaj japonskih oddelkov se je okrenilo proti Liniji, mehanizirani oddelki pa so pričeli borbo s sovražnikom, ki se je razvrstil na področju, oddaljenem 30 km od mesta.

Italijansko-japonsko sodelovanje

Tokio, 13. okt. d. Vsi tukajšnji listi objavljajo obširna poročila s slikami o svačanstvi ustoličenja princa Takamaka za pokrovitelja italijansko-japonskega društva. Princ je ob tej priliki naslovil na narod posebno poslanico, v kateri poudarja svoje veselje nad prevzemom pokroviteljstva nad italijansko-nemškim društvom, ki si je pridobil mnogo zaslug za poglobitev medsebojnih stikov med obema prijateljskima narodoma. Italijanski narod je neprekoslivo spričo svojega iznajdljivega duha in svoje veljave v umetnosti. Tesni odnosi med Japonsko in Italijo so še bolj poglobili tesni prijateljske odnose med obema dinastijama.

Eksplodizija v ameriškem pomorskem oporišču

New York, 13. okt. d. Kakor poročajo ameriške agencije iz Sitke na Aljaski, je nastala v skladiščih ameriškega pomorskega in letalskega oporišča na otoku Baranov huda eksplozija, ki je zahtevala večje število človeških žrtev. Ameriško oporišče na otoku Baranovu spada v vrsto ameriških oporišč na Aljaski in je njena gradnja veljala 25 milijonov dolarjev. Prva poročila ne vsebujejo nobenih podatkov glede gmotne škode niti nikakih informacij glede vzroka eksplozije.

Huda letalska nesreča v Ameriki

New York, 13. okt. s. Pri San Antoniu v Texasu se je neko težko bombno letalo Zedinjenih držav pri pristanku, v kateremu je bilo prisiljeno zaradi okvare v motorju zaletelo v neko hišo. Bombnik se je pri tem vnel. Z bližnjega letališča je takoj prihitelo nekaj vojakov, ki jim je pa šele po dolgotrajnem prizadevanju uspelo izkoptati izpod ruševin letala ostanki zoglenih trupel 2 pilotov in nadaljnjih 13 ljudi, ki so pripadali posadki letala. Tudi hiša se je podrla in vnela. Za enkrat še ni bilo mogoče dognati, koliko je žrtev in nje.

Bolgarski poslanik iz Teherana v avdienci pri kralju Borisu

Sofija, 13. okt. s. Kraj Boris je sprejel bolgarskega poslanika v Teheranu Dafinova, ki se je moral vrniti v bolgarsko prestolnico na zahtevo angleško-sovjetskega vojaškega poveljstva po vkorakanju angleških in sovjetskih čet v Iran.

Važni zborovanji

Ljubljana, 13. oktobra.

Zvezni vicekomandant »Italijanske liktorske mladine« (G.I.L.) v Ljubljani, je v petek dopoldne prisostvoval zborovanju učiteljev za telesno vzgojo iz vse pokrajine. Pozdravil jih je v imenu Visokega Komisarja, poveljnika ustanovljajoč se mladinske organizacije in je dal natančno navodila za delo v šoli in izven nje, ki ga bodo opravljali učitelji glede na novi položaj v popolnem sporazumu z inštruktorji organizacije, ki bodo tehnično kontrolirali in korodirali pouk. Zvezni vicekomandant je ob zaključku zborovanja na katerem je govorilo tudi nekaj prisotnih učiteljev, izrazil prepričanje, da bodo teološki učitelji opravljali svoje delo z navdušenjem in lojalnostjo, na vsem važen in obširnem področju nalog, ki se jim bde poverjene.

V petek zvečer ob 18. pa so se zbrali pri zveznem vicekomandantu inšpektorji in upravitelji vseh državnih in privatnih ljudskih šol iz Ljubljane. V kratkem govoru jim je obeležil naloge, ki si jih je zastavila nova mladinska organizacija, in tesno sodelovanje, ki ga bo treba vzpostaviti med njo in ljudsko šolo, posebno na področju telesne vzgoje in socialne pomoči. Profesor Cassani je na zborovanju skupaj z udeleženci proučil posamezna vprašanja, ki se tičejo skupnega delovanja ter je ob zaključku izrazil svoje zadovoljstvo, da je tako započel z voditelji ljudskih šol vrsto intenzivnih stikov v korist moralne in fizične povzdige mladine za katero se bo delo pričelo v popolnem medsebojnem sporazumu.

Sprejem v nove zavode GIL-a

Ljubljana, 13. oktobra.

Glavno Poveljstvo Italijanske Liktorske Mladine v Rimu je določilo otvoritev za prvo polovico meseca oktobra sledečih novih zavodov:

a) Collegio Femminile per dirigenti della G. I. L. a Firenze. (Dekliški zavod za voditeljice G. I. L.-a v Firenci).

Dijakinje bodo obiskovale šole višjega klasičnega reda (od vsteviš IV. razreda klasične gimnazije najprej) in po končanih študijah se jih lahko sprejme v stalno službo G. I. L.-a.

b) Collegio Femminile per comandanti di ruolo della G. I. L. a Vittorio Veneto. (Dekliški Zavod za poveljnice G. I. L.-a v Vittorio Veneto).

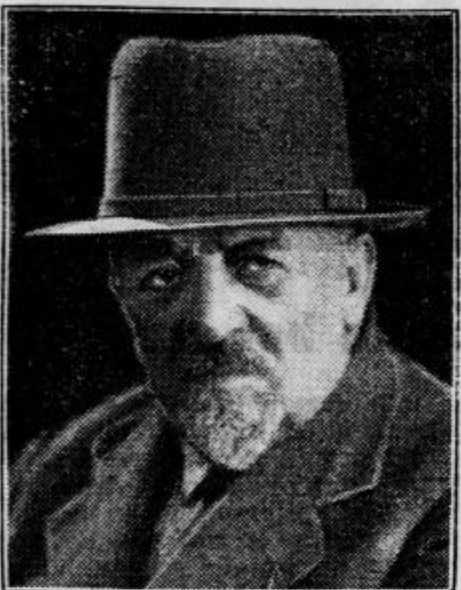
Deklice, ki bodo sprejete in ki so v posesti končnega spričevala 2. ali 3. razreda klasične gimnazije, bodo nadaljevala učiteljske študije do usposobnosti in se jih lahko potem sprejme v stalno službo G. I. L.-a.

a) Collegio Maschile per istruttori corali della G. I.

Primarij docent dr. Ivan Robida

V soboto zvečer ob šestih je umrl doc. dr. Ivan Robida, človek in zdravnik, kakor smo jih imeli malo. Dasi je bil zadnja leta hudo bolan in je telesno od dne do dne bolj hiral, tako da so njegovi znanzi in prijatelji vedeli, da si tokrat ne bo več opomogel, nas je vendar vest o njegovi smrti hudo prizadela.

Zapustil nas je mož velikega formata, svojstvena in markantna pojava. Skorja je bila hrupava, ni bilo lahko prodreti do možnega jedra, kjer je prijatelj, ki je bil v njegovi bližini zadosti dolgo, končno našel najfinjšo občutljivost. Duhovit dvopit, pogosto ironija, sta bila oklep, s katerim se je mož branil, da svet ne bi videl in slutil njegovega najintimnejšega notranjega trpljenja.

Zdravnik iz strasti je globoko sočustvoval z vsakim bitjem, ki trpi, ne samo s človekom, ampak tudi z živaljo; ko so drugi pasanti mirno opazovali, kako brezsrčen voznik brutalno pretepa konje, ki ne morejo izvežati pretežkega naloženega voza, je dr. Robida interveniral z vso njemu lastno odločnostjo. In kako je ljubil ptičke! Vse, brez razlike. Ko so priletele nekoč v hudi zimi na vrt razen drugih ptic tudi vrane, mu je nekoč omenil, da teh nekoristnih ptic pač ni treba krmiti. On pa odvrne: »Tudi vrane so lačne, tudi njim je mraz.« Kdo se ne bi spomnil sv. Frančiška Asiškega?

Njegova silna, doberce polna osebnost je že sama vplivala zdravilno. Komaj je stopil v bolniško sobo in izustil duhovito šalo, že so zasijale oči najtežjim bolnikom, polovico trpljenja jim je odvzel dobi zdravnik. Če pa je šlo za koristi njegovega bolniškega oddelka in njegovih bolnikov, takrat se ni pokazala samo njegova dobrota, temveč tudi njegova odločnost in vztrajnost, ki mu ni dala mirovati, dokler ni dosegel, kar je spoznal za potrebno. V svoji bojevitosti ni odnehal, kadar je šlo za dobro stvar, pa najsi je nakopal še toliko neprijetnosti, ker je le redko natekel na razumevanje pri odločitvah faktorjih.

Pokojnik je bil družabnik, kakor jih je malo. Njegovo največje veselje je bilo, če je mogel zbrati krogi sebe družbo prijateljev. Tu se je potem iskrala njegova bleščeča duhovitost v domislekih in šalah, včasih tudi v jedki ironiji, ki pa nikoli ni žalila. Kmalu ga ni bilo predmeta, kjer dr. Robida ne bi bil imel svoje lastne, globoko utemeljene sodb. Njegova ogromna kultura je naravnost presenečala. Ni čuda, če ga smatramo za idealnega zdravnika, saj je združeval v sebi ne samo svoje specialno znanje in ogromno splošno medicinsko in prirodoslovno izobrazbo s tenkočutnostjo psihologa ter literata. Vsemu temu pa je kraljevala prirojena srčna dobrota. Pokojnik je bil tistega kova mož, kakršni postajajo najboljši univerzitetni profesorji, idealni učitelji in originalni, plodoviti znanstveniki. Večna škoda, da je prišlo vse prekasno zanj!

Delaven je bil kakor mravlja, vsega se je posvečal svojemu bolniškemu oddelku, svoje čase je izvrševal obširno privatno prakso ter deloval kot sodni izvedenec. Do zadnjih let je zasledoval svojo stroko neumorno, v kolikor mu je bila literatura dostopna. Dr. Robida je ustvaril pri nas svojo strokovno nevprijetnost, o čemur pričajo njegove strokovne publikacije, h katerim se še vrnemo.

Pokojnik je bil izvrsten diagnostik. Saj tudi ni čuda. Nenehoma je poudarjal svojim učencem, naj opirajo svojo diagnozo na kar moč solidno anatomsko znanje. Sam je obvladal do podrobnosti anatomijo in histologijo, tudi primerjalno. Iskal je samostojno novih barvnih metod. Zelo so ga diagnosticirali dr. Robide zmirom držale ter vselej zmagovito vzdržale najtežje preizkušnje: potrdilo patološkega anatoma pri obdukciji. Bil je zdravnik stare dobre šole, ki je opirala svoje delo na zanesljive, eksaktne temelje mikroskopa, novejši psihotrične šole s svojimi filozofskimi spekulacijami so ga navdajale z nezaupanjem. Pri vsem njegovem zdravniškem delu pa ga je vodilo načelo »Primum nihil nocere«, zato je le nerad in po dobrem premisleku uporabljal tiste novejši preiskovalne in zdravilne metode, ki včasih lahko pomenujo za bolnika smrtno nevarnost. Še enemu načelu je bil zmirom zvest: »In dubiis pro reo«. Kot sodni izvedenec je bil do skrajnosti vesten. Njegove ekspertize so tako po vsebini kakor po obliki prave umetnine, saj je bil prvovrsten stilist. V kompliciranih, dvomljivih primerih, ki jih znanstveno ni mogel do kraja razjasniti, je njegovo izvedenčko mnenje vselej izvenlo v korist obtožena drugega; tudi ni mogel ravnavati tak mož, ki se je zmirom z vso silo svoje osebnosti zavzemal za šibkega in trpečega človeka, sovražil krivico in hrepenel po pravici.

Prepričan sem, da ga bomo vsi ohranili v neizbrisnem spominu, zdravniki, njegovi bivši bolniki, sploh vsak kdor ga je mogel spoznati.

Dr. Ivan Marinič.

docent dr. Ivan Robida za svojih živih dni, naj bi po smrti tiste kratke ure, ki ga bodo še ločile od zemeljske grude, počival v bolnišnici, za katero je — zlasti še za svoj oddelki, ki ga je dolga leta tako požrtvovalno in vestno volil — tako rekoč živel do zadnjega diha.

Tako se pred njegovo krsto, ob bridki zavesti nenadomestljive izgube, ki jo je med vse nas zasekala njegova nenadna smrt, vrstimo brezštevilni prijatelji, kolegi, znanci ter ga nemo poslednjič pozdravljamo. Velikega zdravnika duš in teles, velikega dobrotnika in plemenitega, nesebičnega moža, kakršnih je malo rodila slovenska zemlja. Kajti tako brez konca jih je vseh tistih, ki jim je primarij dr. Robida skozi dolga desetletja kot zdravnik in kot človek lajšal bolečine telesa, dajal iz neizčrpnih dobrote svojega srca modre nasvete ter tako s svojo redko izkušnostjo, znanjem in dobrohotnostjo velike cene marsikomu rešil življenje, ga vzpodbudil, mu vrnil življenjsko vero in ga vsega skrušenega in sklonjenega postavil spet na trdna tla. Na tisoče in tisoče nas je, ki smo občutili in na sebi doživeli to redko blagodejnost njegovih vrlin, njegove dobrotne roke, ki je tako razsipno zmerom samo dajala in spet dajala. Toda hvalnosti docent dr. Robida ni nikoli sprejema, tak, kakršen je zmerom bil, do kraja pošten in skromen, je ostal do svoje smrti. Nikoli ni prav za prav vedel, kako globoko smo ga spoštovali vsi, kako smo cenili njegovo oostroumnost, široko obzorje duha, njegovo znanje ter vse vrline njegovega srca, s katerimi je bil tako bogato oblagodarjen. Kako radi bi ti še enkrat stisnili roko in ti pogledali v oči, ki so, dobre in izkušene, videle vsakemu človeku v dno duše! Nikoli več se ne bodo odprle te oči in nam je hudo zaradi tega, kakor more biti človeku hudo samo ob smrti dobrega očeta in najboljšega prijatelja.

SPORT

Planina, Ilirija, Hermes ...

Troboj pod streho

Drugi in zaključni dan atletskega mitinga je prinesel Planini še precej naskoka pred Ilirijo in Hermesom (146—135—113)

Ljubljana, 13. oktobra.

Drugi dan atletskega troboja med domačimi tremi sekcijami — o poteku prvega dneva in doseženih izidih v prvih 9 disciplinah smo že poročali v ponedeljski izdaji našega lista — je minil v drugačnih vremenskih okoliščinah kakor prvi, toda ohlajeno ozračje po sobotnem dežju in mrzli veter sta spet po svoje nagajala prirediteljem in atletom. Obisk prireditve je bil zelo lep, nov dokaz, da atletika dobiva svojo publiko, stalno in vztrajno, saj večerajšnje popoldne ni bilo nobenega vabilja za bivanje na prostem. Organizacija, to pot še pod vodstvom dr. Nagyja in v rokah vrhovnega sodnika Lav. Slamiča, brez ugovora. Zunanji okvir prireditve je bil torej večerajšnje navede zadovoljiv in gotovo bo imela samo ugoden odmev pri vseh, ki so jo obiskali.

Tudi

s sportno-tehnične strani

je bilo večerajšnjih devet točk sporeda navede zanimivih. Pojdimo na kratko med njimi! Začelo se je s tekomo na 110 m z zaprekami. Lepa točka, ki je pokazala razveseljiv napredek. Zmagovalec se je prelinil v ospredje po ostrim boju v drugi polovici proge. Na 200 m so startali štirinast, Lušicky je bil zaradi teže diskvalificiran. Racić je začel dobro in končal z velikim naskokom pred Boltavzarjem; tretji je bil samo za dlan za Hermezanom. Izenačen je bil tek na 400 m do 100 m pred ciljem; tu je potegnil Nabernik in zmagal sigurno pred favoritom Oberškom z najboljšim rezultatom sezone. Na 1500 m o Koširjevi zmagi ni dvomil nihče; kljub vetru je čas odličen (najboljši izid troboja po finskih tabelah, za katerega je zmagovalec prejel lep pokal CONI-a). Do borbe je prišlo samo med Megušarjem in Srakarjem, ki je bila že 100 m pred ciljem odločena za prvega. Oba atleta sta večeraj doseгла svoja najboljša rezultata v življenju. Stepšnikov izid v disku je najboljši v tej sezoni. Tukaj je razočaral favorit Kajfež (Hermes), ugodno pa presenetil »Planinec« Merala. Ob palici je bila borba za odločitev silno dolgotrajna. Šlo je res zares, kajti Šega (Ilirija) je prišel na 3.40 m, torej do višine, ki je za naše razmere izredno dobra. V kopju je poskrbel za majhno senzacijo talentirani Kačić (Hermes), ki je prinesel svojemu klubu 6 točk — v odsotnosti Mavsarja — ta je bil med gledalci in navijači — pred Riglerjem (Planina) in Sodnikom (Ilirija). V stafeti na 4 × 400 m je šlo za odločitev samo med rdečimi in zelenimi, kajti Hermes ni bil kompleten niti enakovreden. V korist Planine se je nagnila borba po prvi predaji — bile so slabe v ostalem — po kateri je Skušek pustil za seboj Mencingerja, ostala dva (Gabršek in Nabernik) pa sta še povečala razdaljo, tako da je Planina zmagala s prav dobrim časom 3:38.1. V troskoku so spet imeli glavno besedo »Planinci«; dobili so 10 točk (s prvim in tretjim mestom) od 11 dosegljivih in se prav z njimi vidno odmaknili od drugoplasiranih Ilirijanov, medtem ko se je moral Hermes zadovoljiti z zadnjim mestom, ne da bi bil mogel sploh zmanjšati razliko, ki ga je že po prvem dnevu ločila

Nič ne gre prav — v nogometu

Nesportni prizori, slabi obiski in povprečno znanje dajejo našim nogometašem slabo sprčo

Ljubljana, 13. oktobra. Druga prvenstvena nedelja v območju SNZ, ki upravlja zdaj 7 prvorazrednih in 5 drugorazrednih nogometnih klubov naše pokrajine, je bila čisto vredna prve, kar pomeni z drugimi besedami, da je tudi ta drugi termin prinesel v nogometu več slabega kakor dobrega, tako da moramo slej ko prej vztrajati pri ugotovitvi, da v tem našem nogometu škriplje na vseh koncih in krajih. Škriplje pri vzgoji igalskega materiala, škriplje pri gojitvi tovariških

Ni to slavošev, kakršnega prenekateri krat pišejo ljudje umrli s pretirano vneto zgolj zaradi besede same. To so v resnici iskrene in skromne misli vseh številnih častilcev docenta dr. Robide, vseh, ki so ga poznali, ga ljubili in čutili z njim in v katerih bo spomin na velikega pokojnika vstal do konca dni neizbrisljiv, pa tudi boleč, prav kakor je boleč danes, na začetku njegove poti v večnost.

K.

Dr. Ivan Robida se je rodil 1. julija 1871. kot sin magistratnega uradnika v Ljubljani. Gimnazijo je študiral v rodnem mestu, medicino pa v Gradcu in na Dunaju, nakar je promoviral 1. 1895. v Gradcu. Še kot študent se je navdušil za nevropsihijatrijo in je imel za učitelje te stroke na kliniki v Gradcu prof. Antona, na Dunaju pa prof. Kraft-Ebbinga. Že kot medicinec je z velikim zanimanjem deloval na nevrološkem oddelku ljubljanske bolnišnice, po promociji pa je obiskal še kakšnih 30 najznamenitejših klinik v Evropi, da se specializira.

Kot dovršen strokovnjak je leta 1906. nastopil prvo službeno mesto v umobolnici na Studencu, ki jo je vodil potem do leta 1912, ko je prevzel vodstvo 7. oddelka v Ljubljani. Na tem mestu je ostal do svoje upokojitve v februarju 1937. — Oddelki ki mu je posvetil dušo in življenje, je upravljal, tudi med vojno, ko je služil v vojski, a še po vojni je eno leto deloval kot vojaški zdravnik. Ko je bilo v marcu 1936 po odhodu dr. Radmana na Cetinje izpraznjeno mesto upravnika splošne bolnice, je dr. Robida do septembra istega leta prevzel tudi vodstvo zavoda. Takrat je zaradi omanjega zdravja odšel na bolniški dopust, kmalu nato pa je bil upokojen.

Razen strokovnega dela se je dr. Ivan Robida izražal tudi mnogo in z uspehom uveljavljal tudi na lepovestnem področju. O tem bo »Jutro« govorilo. Umetnosti in vešči je ostal zvest tudi vse zadnje dni, ko ga je bolezen prikipala na dom. — Z njim odhaja redke človek iz naših vrst, zato mu bo v zgodovini našega kulturnega dejanja in nehanja na veke zapisan časten spomin. Zaljubljeni gospe naše iskreno sožalje!

Imena in številke

Podrobni izidi v večerajšnjih točkah troboja so bili naslednji:

110 m z zaprekami: 1. Lončarić (P) 17.3, 2. Jager (I) 53.3, 3. Zupančič (I) 18.5, 4. Lužnik (P) 18.8, 5. Dolenc (H) 21.8, 6. Bašin (H) 21.9. Točke: P 9, I 9, H 3.

Skupno stanje: P 82, I 81, H 55.

Tek na 200 m: 1. Racić (H) 23.5, 2. Boltavzar (H) 24.6, 3. Sušteršič (P) 24.6, 4. Krenčič (I) 24.7, 5. Sodnik (I) 25.0. Lušicky je bil diskvalificiran. Točke: I 11, H 5, P 4.

Skupno stanje: P 86, I 86, H 66.

Tek na 400 m: 1. Nabernik (P) 52.6, 2. Oberšek (I) 53.3, 3. Skušek (P) 53.6, 4. Polak (H) 54.4, 5. Pleničar (I) 54.7, 6. Mozetič (H) 55.7. Točke: P 10, I 7, H 7.

Skupno stanje: P 96, I 93, H 70.

Tek na 1500 m: 1. Košir (P) 4:00, 2. Magušar (I) 4:15.8, 3. Srakar (H) 4:16.4, 4. Sedej (P) 4:22.9, 5. Glonar (I) 4:29.9, 6. Bašin (H) 5:19. Točke: P 9, I 7, H 5.

Skupno stanje: P 105, I 100, H 75.

Met diska: 1. inž. Stepšnik (I) 39.20, 2. Merala (P) 37.20, 3. Kosce (H) 36.88, 4. Kajfež (H) 36.72, 5. Lužnik (P) 35.52, 6. Hlade (I) 33.97. — Točke: P 7, I 7, H 7.

Skupno stanje: P 112, I 107, H 82.

Škok ob palici: 1. Šega (I) 3.40, 2. Bratovž (H) 3.30, 3. Pribošek (I) 3.20, 4. Janež (P) 3.20, 5. Gašperšič (H) 3.10, 6. Jeločnik (P) 2.60. — Točke: I 10, H 7, P 4.

Skupno stanje: I 117, P 116, H 89.

Met kopja: 1. Kačić (H) 49.57, 2. Rigler (P) 47.00, 3. Nabernik (P) 47.07, 4. Urbančič (P) 42.90, 5. Kajfež (H) 41.06, 6. Košir (I) 40.60. Točke: P 8, H 8, I 5.

Skupno stanje: P 124, I 122, H 97.

Stafeta 4 × 400 m: 1. Planina (Mravlje, Skušek, Gabršek, Nabernik) 3:38.1, 2. Ilirija (Pleničar, Mencinger, Sodnik, Oberšek) 3:44.2, 3. Hermes 4:31.3. Točke: P 12, I 10, H 6.

Skupno stanje: P 136, I 132, H 105.

Troskoki: 1. Smolej (P) 13.11, 2. Bratovž (H) 12.76, 3. Nabernik (P) 12.67, 4. Boltavzar (H) 12.23, 5. Pribošek (I) 12.02, 6. Jager (I) 11.35. Točke: P 10, H 8, I 3.

Zaključno stanje točk: Planina 146, Ilirija 135, Hermes 113.

Po končanem tekmovalstvu — bilo je okrog 18. — je zastopnik SLAZ inž. Brelih proglasil troboj za zaključen, nato pa razdelil darila, predvsem obe glavni, pokal SLAZ SK Planina, pokal CONI-a pa njemu članu Zmagu Koširju, nato pa še 24 praktičnih daril za vse zmagovalce v posameznih disciplinah, ki jih je priložil njegov zaupnik g. Comm. Buratti in imenu Visokega Komisarja Eksc. Graziolija. Kljub pozni sezoni smo v soboto in nedeljo spravili pod streho še eno lepo uspešno atletsko prireditev, ki je ponovno potrdila, da se je ta sportna panoga prva znašla v novih razmerah — v zadovoljstvo prirediteljev in atletov in pa — kar tudi ni brez pomena — ob zmerom naraščajočem zanimanju sportnega občinstva. Ob vsem tem pa se atletski sploh prav gotovo obetajo lepši časi kakor se jih spominjamo zadnjih nekaj let pred letošnjo sezono.

mi. V najboljšem primeru se nogometna tekma neha v splošnem dočekanju v zadovoljenje enega izmed udeležencev, vsi ostali pa so med tem že odšli v boljši kraj. In tako odhajajo zmerom novi — ker zdaj v našem nogometu nič prav ne gre — in morda ni več daleč čas, ko bodo naše enajststorce samevale same med seboj. Ali je to nogomet, kakršni naj bi bil in kakršnega hočemo gojiti?

Pet tekem za točke je bilo večeraj na štirih igriščih — z običajnim obiskom in skoraj tudi pričakovanim; izidi. Po dve točki sta dobila Ljubljana in Hermes (kolikor bo nekončana tekma veljala kot zaključena) v I. ter Vič in Korotan v II. razredu. Elan in Svoboda sta izkupicek delila, kar slednjič tudi ni presenečljivo, če upoštevamo, da so Novomeščani še početniki v borbah za točke, medtem ko je Svoboda prišla na teren z več juniorji, ki tudi še niso domači na velikem travniku. Vičani so spravili prvi dobiček po katastrofi pretekle nedelje, Korotan pa je še enkrat pokazal, da menj imeti v svojem razredu glavno besedo.

Po kronistični dolžnosti objavljamo v naslednjem še prvenstveno tabelo I. razreda, ki kaže po II. kolu (brez odlozene tekme med Elanom in Marsom) naslednjo sliko:

Ljubljana... 2 2 0 0 4:2 4

Jadran 2 1 0 1 7:4 2

Hermes 2 1 0 1 4:4 2

Elan 1 0 1 0 1:1 1

Svoboda 1 0 1 0 1:1 1

Mars 1 0 0 1 1:2 0

Grafika 1 0 0 1 1:5 0

Hermes : Jadran 3 : 2 (2 : 1)

Hermes vod: 2:0, potem pride do sapa — z vetrom — tudi Jadran in do polčasa je 2:1. V drugi polovici zabijejo Trnovčani še drugi gol in potem se začne — odločena faza z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Jadran ne štedi nobenih, toda kljub temu Hermes poviša na 3:2. Nedolgo za tem se pod trnovskim golom odigra prizor dejanskega obračunavanja, ki počene na teren tudi Jadranove pristaše. V splošnem neredu odpiska sodnik igra nekaj minut pred zaključkom.

Sodil je g. Pušenjak; mislimo, da je bila zanj ta tekma pretežka in je tako posredno tudi kriv njenega nesportnega konca. SNZ in sodniški zbor imata besedo!

Elan : Svoboda 1 : 1 (1 : 0)

Tipična prvenstvena tekma dveh tehničarjev: no slabih nasprotnikov, ki stremita samo za enim ciljem, pa nimata napadalcev, ki bi znali žogo obratiti in jo spraviti v mrežo. Največ posla imata obe obrambi, kjer se tu in tam odlikuje novomeški vratar, vsi drugi pa razen požrtvovalnosti nimajo kaj pokazati. Prvi uspeh se nam smejal Elanu že kar po otvoritvi, potem pa traja dolgo uro in še več, preden se — prav na istem mestu — posreči izravna-

Še nekaj navijačev obsojenih

Ljubljana, 13. oktobra.

Pred sodnika poedinca dr. Pompeta je moral tudi neki trgovski potnik, ki mu je obtožnica očitala, da je veržil s kavo. Razprava je bila zelo zanimiva, ker je bil prestopke precejšen in se je obtoženelec zelo nespretno izgovarjal. Državni tožilec Goslar je zahteval strogo kazen in potnik je bil obsojen na več dni zapore in veliko denarno kazen. Poleg tega mu je oblast zaplenila 1000 kg kave.

Kakor zmerom, so se morali tudi danes zagovarjati v največji meri mesarji. Zoper nekega mesarskega mojstra iz Ljubljane sta bili dvignjeni kar dve obtožnici. Iz prve je bilo razvidno, da je 26. aprila prodal 52 dg govejega mesa za 4.56 lire in 54 dg pljuč za 4.18, dne 19. aprila 70 dg govejega mesa za 6.46 lire, dne 13. maja pa 16 dg govejega mesa za 6.84 lire; druga obtožnica pa mu je očitala, da je dne 7. junija prodal 56 dg govejega mesa za 7.60 lire, 20 dg telečjega mesa za 7.60 lire, dne 27. junija 2 kg govejega mesa za 34 lir in dne 12. julija kilogram govejega mesa za 14 lir. Obtoženelec se je izgovarjal, češ: »Če bi prodal po maksimalni ceni, bi imel izgubo, ker sem imel previsoke nabavne stroške.« Sodnik je obtoženega mesarja obsodil na 30 dni zapore, 600 lir denarne kazni in povračilo 114 lir povprečnine.

Nekemu drugemu mesarju je obtožnica očitala, da je prve dni junija prodal 2 in pol kilograma govejega mesa po 15.58 lire, čez nekaj dni pa telečje meso po 15.20 lire. Obtoženelec je trdil, da se je v računu zmotil. »Častna beseda, gospod sodnik. Pomota je bila, pomota. Saj sem potem vrnil denar. Šele pozneje sem se zavedel, da sem računal lire namesto dinarjev. Jaz prodajam zmerom po maksimalnih cenah.« Sodnik je zaslislal še nekatere priče, katerih ena je zelo obtežljivo izpovedala o obtožencu. Dejala je, da je prodajal telečje meso celo po 30 in več lir kilogram. Sodba: 10 dni zapore, 600 lir

nje. Od tedaj je še mnogo pehanja in preganjanja žoge, toda izid ostane nespremenjen.

Sodil je g. Zajec; gledalce bi lahko preštel do zadnjega.

Ljubljana : Mars 2 : 1 (0 : 0)

Tekma z najboljšim obiskom in najtesnejšim rezultatom, to je glavno, kar se da reči o večerajšnjem srečanju obeh glavnih predstavnikov ljubljanskega nogometa. Ljubljana je v tej borbi pokazala večjo rutino in odločnost in je torej za zdaj le še naše najboljši nogometno moštvo, čeprav so se tudi Marsovcji pokazali v dovolj dobri luči, ojačeni s Slamičem in Slaparjem, obema starima »hišama«, ki sta se hitro uizvela v novi svet. Zaradi premajhne odločnosti ostaneta mreži prvih 45 minut nedotaknjeni; potem prvič zadene v pravi cilj Smole in takoj za njim še Kropa; izid je že 2:0 v korist Ljubljane. Mars napne vse sile in Slapar reši njegovo čast; v 32. min. je 2:1 in tako ostane potem do konca.

Tekmo je sodil g. Pušenjak, torej že drugo v teku enega dneva. Vsekakor je takšna naloga pretežka celo za najboljšega sodnika

V II. RAZREDU

so ves »dan« igrali na igrišču Korotana na Rakovniku. Dopoldne je moštvo SK Viča zmagalo nad enajststoro Slavijske 2:1 (2:1), popoldne pa so Korotanci imeli opravka z Mladiko, kjer so po čudno nenečni igri dobili naslednji par točk s končnim izidom 3:2 (0:2)

Nedeljska kronika iz Države

V nedeljo je bilo v Italiji odigranih 16 izločilnih tekem za italijanski pokal (Coppa Italia), ki so se končale takole: Livorno-Triestina 4:1, Atalanta-Liguria 2:0, Reggina-Lucchese 2:1, Bologna-Alessandria 4:0, Spezia-Fiiumana 4:0, Modena-Ambrosiana 4:1, Venezia-Torino 2:1, Brescia-Savona 2:1, Lazio-Barci 4:2, Milano-Fiorentina 4:1, Pisa-Siena 2:1, Genova-Pescara 2:1, Juventus-Pro Patria 5:0, Padova-Napoli 2:0, Prato-Vicenza 2:1, Novara-Roma 1:0.

Na posvilenem atletskem mitingu od sezone v Milanu, ki so se ga udeležili vsi najboljši atleti, so bili med drugimi doseženi naslednji najboljši izidi: v skoku ob palici: Romeo 3.90, v metu diska: Consolini 50.58, v teku na 800 m: Missoni 1:57.7, v teku na 110 m z zaprekami: Facchini 15.1, v teku na 400 m z zaprekami: Fantoni 58.1, v metu kopja: Matteucci 61.99 m, v teku na 100 m: Facchini 10.8, v skoku v višino: Campagner 1.85, v teku na 400 m: Ferrassutti 50.1, v skoku v daljino: Pedersoni 7.08 in v metu krogle: Peretti 14.19 m.

Na kolesarskih dirkah v dvoboju med Italijo in Nemčijo na dirkališču Vigorelli v Milanu so v skupni oceni po raznih dirkah zmagali Italijani s 54 točkami, dočim so jih Nemci zbrali vsega 29.

denarne kazni in povračilo 114 lir povprečnine.

Razprave se bodo nadaljevale prihodnji teden. Na vrsti je veliko število zanimivih primerov prekršitve uredbe o maksimalnih cenah novejšega in starejšega datuma.

Gozdno bogstvo Hrvatske

Zagreb, 9. oktobra.

Gozd predstavlja vsekakor najbogatejši delež narodnega premoženja nezavisne države Hrvatske. Celotna gozdna površina države dosega 4.028.295 hektarov, kar pomeni, da znaša okrog 40 odstotkov celotne površine nove kraljevine. Dobrih 80 odstotkov — to se pravi 3.2 milijona hektarov — je absolutno gozdna ozemlja. Glede na posest je gozdna površina razdeljena takole: 63 odstotkov pripada državi, 23 odstotkov občinam in v zadnjem, 23 odstotkov pa zasebnim lastnikom. Samo na področju Bosne in Hercegovine obsega gozdna površina 2.2 milijona hektarov. Večina gozdov, ki so v erarni posesti, se izkorišča za kritje potreb državnih železnic in mest, ponekod pa tudi za potrebe kmečkega prebivalstva.

Gozdni površini pa je prištetih tudi okrog 400.000 hektarov golega Krasa, ki mu pripada predvsem vsa jadranska obala. Tu se odpirajo velike možnosti pogozdovanja, ki spada med najpomembnejše naloge nove Hrvatske. V tem pogledu si javnost obeta zlasti lepih uspehov od obveznega dela hrvatske mladine v okviru velikopoteznih zasnovanih javnih del. Razen pogozdovanja pa bo morala državna uprava posvetiti veliko pozornost tudi mladim gozdom in pa vprašanju smotne uporabe razpoložljivega lesa.

ZENSKA LETA

— Koliko let pa imate, gospodična?
— Tri in dvajset.
— In vaša mlajša sestra?
— O, ta jih ima pa že čez šest in dvajset.

L'Alto Commissario Eccellenza Grazioli e il

Amaconka brez romantike

Velikanski pragovodovi ob najširši reki sveta, pravilni Amaconki — piše dr. G. Faber — so čuvali mnoge skrivnosti že za prve svojitelje Novega sveta. Relacije, hišni časniki velikih kupčijskih trgov, so opisovale čudne doživljanje tedanjih potovalcev, govorile so o nahajališčih velikih zakladov, o neznanih dišavnih rastlinah, o bojevitih ženah, ki so obljubovale tisto celino, ki so jo imenovali takrat Indijo. Nekateri konkvistadorji so poročali, da so ob izvirih Amaconke odkrili deželo Inkov, rajsko državo, podobno deveti deželi. Ta pravljica se je držala področja ob Amaconki tudi v naslednjih stoletjih. Ta veletok velja s svojimi Indijanci, zvermi in kolibriji še danes za čudežni svet, za »Izgubljeni svet« proslulega nemega filma, ki je zbujalet neko toliko pozornosti. Še v dvajsetem stoletju se je odpravila neka angleška ekspedicija, da bi po sledovih Portugalcev in Špancev odkrila kraljestvo Inkov. Šele opisi najnovejših potovalcev jemljejo temu tropickemu področju staro romantiko.

Zlasti letalo, ki je revolucioniralo toliko znanstvenih panog, je pomedu vse preveč romantične nazore o tem delu brazilske zvezne države, ne da bi pri tem zmanjšalo njegov velikanski pomen. Državni predsednik Getulio Vargas, ki je pred kratkim poletel nad tista ozemlja, je ta pomen v nekem svojem govoru označil s sledečim stavkom: »Poživetve srtaja (pragovodnega brazilskega zaledja) in izkoriščanje dežele ob Amaconki predstavljata dve bistveni točki v programu, ki ga je izdelala vlada, da bi Braziliji dala procvit in kulturo, ki ju zasluži.«

Razprave, ki se v brazilskem dnevnem tisku bavijo z Amaconjo, se nanašajo predvsem na gospodarske probleme, ki jih doslej še niso bili rešili. V preteklih desetletjih je doživela ta dežela svoj največji napredek s pridobivanjem gume iz tako zvanega hevejskega drevesa. Brazilija je bila ob začetku stoletja še edina sila, ki je svetovni trg zalagala s kavčukom. Ker je rasla heveja samo v pragovodnih ob Amaconki, je imela Brazilija, kar se tiče gume, monopolni položaj. Neki Anglež pa je po prepovedanih poteh ukradel nekaj semen te rastline in ga na skrivaj odnesel v Anglijo. Veliki nasadi gumijevcev, ki jih je potem Anglija uredila v Zgodnji Indiji

ter na Cejlonu, so končali brazilsko samovlado. Krasne stavbe v amaconski prestolnici Manaosu, med drugim velikopotezna operna zgradba, govore še danes o sijaju, ki so ga uničili Angleži. Od manjših količin gume, ki jih Brazilija danes dobavlja svetu, izvira 99 odstotkov iz Amaconije.

Čeprav skupni izvoz Amaconije danes še vedno zelo zaostaja za izvozom drugih brazilskih držav, ima vendarle velik pomen, ker je usmerjen pretežno v inostranstvo. Obalna in rečna plovba prepeljujejo od tod v druge brazilske države za 130.000 kontov najrazličnejših proizvodov, za 202.000 kontov pa gre proizvodov v tujino. Nasprotno pa dobiva Amaconija večji del svojih potreb iz brazilskih držav samih. Razen gume izvažata paranske orehe, usnje, kakao riž, oljne sadeže in dragocen les. Kar se tiče paranskih orehov, ki jih tudi na jugu Brazilije zelo cenijo, je vredno omeniti neko groteskno epizodo: Ker se prevoz z malimi obalnimi ladjami ni rentiral, so nakladali ta proizvod v Manaosu na oceanske velikanke, ki so ga prevažali po Amaconki navzgor v Evropo, od tam pa se je vračal

v Rio in Santos. Navzgor velikanem ovinku je bil ta način prevažanja dosti cenejši in hitrejši. Ko je angleška blokada pretrgala ladijske zveze z Evropo, pa je postalo seveda tudi zalaganje brazilskega juga s priljubljenimi orehi za neki čas nemogoče.

V deželi ob Amaconki vlada tedaj čisto nov duh, ki je v boljšem skladu s treznimi pogledi na svet, kakršne ima naše stoletje. Izkoriščanje prirodnih bogastev, ukrepi proti podnebnim nevarnostim, zdravstvene ustanove, rešitev vprašanja domačinov, gradnja prometnih zvez, to so problemi, ki zanimajo tamkajšnji svet. Toda pri tem se tuji v Braziliji, kakor v Evropi naših dni, ne uničujejo dobre strani romantike, dogaja se celo, da jih odkrivajo. Opisovalec Amaconije Araujo Lima primerja »ogromno in uporno naravo« svoje domovine z zeleno steno, ki jo predira človeški pionirski duh. Pri tem navaja svojevrstni skupnostni duh, ki nastaja v edinstveni borbi množičnih mož proti skupnim sovražnikom, živalim, ljudem ali pragovju. Ob Amaconki se oblikuje nov človeški obraz.

Amerika brez »oslovskih razredov«

V newyorških osnovnih šolah bodo odpravili »oslovski razred«. To so sklenili na podlagi poročila, ki ga je podala posebna komisija pedagogov mestnim oblastvom. Komisija ugotavlja v svojem poročilu, da je ločitev učencev po njihovih duševnih sposobnostih skrajno nesmotna, kajti tisti, ki jih zalene, ne poboljša, utegne jim pa zelo škodovati. Kakšnih dvajset let so učence v New Yorku delili v tri skupine: skupino razboritih, skupino normalnih in skupino zaostalih. Zadnje so zbirali v posebne razrede, ki jih je ljudstvo imenovalo »oslovski razrede«. Neredko pa se je zgodilo, da so se »oslovci« življenju izkazali bolj in si odprli lepšo kariero nego prvaki ostalih skupin.

Ta vzgojni sistem je dajal povod za dolge diskusije in posebno starši so se upirali temu, da bi njihove otroke nekdo na javen način ločil od drugih otrok ter jih proglasil za manj sposobne ali manj marljive nego druge. Vsako leto je šlo kakšnih 20 od-

stotkov newyorških osnovnošolskih učencev in učenk, to je okrog 150.000 otrok, v »oslovskie razrede«, medtem ko so 1 odstotek vpisanih otrok, to je 7500, uvrščali v »razrede genijeve«. Komisija je ugotovila mnogo primerov, da se je otrokom iz »oslovskega razreda« zgodila huda, nezasiščena in ponižujoča krivica, ki je imela slab vpliv na njih vedenje in duševni razvoj. A tudi otrokom iz »razreda genijeve« je ta vzgojni sistem samo škodoval, ker so postajali ošabni in lahkorniselni.

Dobra reklamna ideja

Lastnik skromne cvetličarne v New Yorku je bil nezaoljubljen z uspehom svojih oglasov v listih, ker so jih ljudje radi prezirali ob večjih, pompoznejših oglasih njegovih konkurentov. Izmisli si je novo pot. Oglas je sestavljal s stenografskimi znaki in je v njem pozval vse zasebne tajnice in strojepeške v mestu, naj si zapomnijo njegovo ime in telefonsko številko za naročila cvetlic na račun svojih šefov. Uspeh je bil velik. Mnogi poslovni možje, ki so opazili oglas, so pozvali svoje tajnice, naj jim ga prečitajo, a stenografske tajnice, naj jim ga polastane, so se rade odzvale cvetličarjevemu pozivu. Njegovi posli so dobro cveteli. Da bi se malo oddaljil, je iznajdljivi trgovec poslal sedaj znatno vsoto družstvu za razširjenje stenografije ter objavil njegovim članom oziroma članicam pri nakupih cvetlic poseben popust.

Morski potres in kiti

Na obalo pri Anconu v Ekvadorju je morje vrglo 22 ogromnih poginulih kitov, o katerih mislijo, da jih je pokončal kakšen podmorski potres. Prebivalstvo tiste obale se je nepričakovano daru iz oceana zelo razveselilo, kajti vsak kit pomeni ogromno vsoto v obliki ribjega olja, usnja in vsega, kar se da pri teh velikih sesalcih izkoristiti.

Nesrečna otvoritvena vožnja

Kakor poročajo iz Bogote, se je kolumbijski parnik »Edoardo Santos« med Palomom in Dibullo potopil na reki Orinoku. Bil je na prvi vožnji, ki naj bi otvorila rečno prometno progo med Kolumbijo in Venezele.

Živ v grobu

V okolici majhnega mesta na severnem Švedskem so kmetje pred nekoliko dnevi našli na tleh imovitega posestnika, 50 letnega Gunnarja Holmberga. Mož ni kazal nobenega znaka življenja. Tudi zdravnik, ki ga je pregledal, je izjavil, da je Holmberg že mrtev, bržkone je padel s konja in si pri tem težko pretresel možgane. Konja so v ostalem našli poleg gospolarja, od katerega se ni bil umaknil. Po 24 urah, ki jih predpisuje zakon, so truplo pokopali.

Toda v noči se je neka družba vračala z neke družinske proslave mimo pokopališča domov in je zaslišala tam strašne krike, ki niso imeli nič človeškega na sebi, tako da so se možkim dvigali lasje na glavi, neka

gospa pa je omedlela. Po mnogem oklevanju sta se dva najpogumnejša moža vendarle spravila na pokopališče in se približala grobu, iz katerega je bilo slišati čedalje jasnejše klice na pomoč. Z vso naglico so pozvali grobarja in z vso naglico so odkopali krsto ter jo odprli. In tedaj se je iz krste dvignilo »truplo« moža, ki so ga bili pokopali dan prej in je bil samo navidezno mrtev. V krsti se je zbuil ter začel vpiti na pomoč. Prišla je še pravosodno. Prvo, za kar je od mrtvih prebujen Gunnar Holmberg prošil, ko se je dvignil iz groba, je bil kozarec žganja, da si poplakne grozo, ki ga je še tiščala za vrat.

O dramaturških posegih dr. B. Krefta bi bila mogoča posebna študija. Če bi hoteli tako na kratko, kakor dopušča razpoložljiv prostor, označiti poglavito značilnost, ki jo opazujemo pri dr. Kreftovi dramaturški razlagi Hamleta, bi imenovali njegovega daneskega kraljeviča: aktivizirani Hamlet. Res je, da je Hamlet po svoji tradiciji tip melanholičnega omahljivca, skeptika in pasivnega opazovalca zla, ki je neizmerno večje od slabotne posameznikove moči, toda v Shakespearovem tekstu so tudi močna oporišča za drugačno razlago. Hamlet šele po prizoru na danski ravni občuti potrebo, da svoj, v znamenitem monologu izraženi dvom o smislu boja zoper usodo spremeni tako da skuša z odporom končati neodločno, pasivno zdržanje nasproti »morju zla«. Toda Hamlet je že od samega začetka v neki akciji zoper zlo; vidimo ga, kako odkriva zločine nad svojim očetom in materino prešuštniško izdajstvo; če si natika masko blazneža, je to samo zaradi tega, da laže zakrije svoje mlačne namene in da trdnje dožene kraljevo in materino krivdo; tudi poizkus, s katerim je kos njegove smotne akcije. Dr. Kreft je pri svoji razlagi Hamleta, ki jo je verno izvedel Slavko Jan, bolj poudaril njegov aktivistični nemir in zmanjšal pasivistično melanholijo njegovega značaja: tako je osterje ločil luč in senco, odpravil prejšnjo nejasnost glede Hamletove blaznosti in storil njegovo vedenje in vso njegovo tragedijo preprosto in jasnejšo. V tej interpretaciji, ki se ji priloga vse označuje

žalostre, je postal Hamlet gledalcu človeško bližji, obenem pa tudi bližji potrebam in odnosu našega časa. Zakaj melanholični, pasivni Hamlet, ki neugnano meditira o neizmernem zlu v življenju, o neskončni pokvarjenosti človeka, o brezupnem odporu zoper moč zla, pozablja na drugo stran človeške nature, ki je skušala vedno premagovati naravo in preko danih stvari in na videz nepremagljivih dejstev ustvariti z delom, z bojem, z žrtvami svoj ideal človeške sreče, resnice in pravice. So trenutki v življenju, ko je treba antitez »biti ali ne biti« premagati z odporom zoper zlo, pa najsi je ta odpor samo v hamletski analizi, zvijači in ironiji, dokler razmere same ne prisilijo k jasni in aktivni boju zoper vse, kar uničuje plemenitost dobroto in resnico.

Tako pojmovani Hamlet je res človeško bližji in verjetnejši a tudi ne nasprotuje docela modernemu nazoru, po katerem ne umevamo Hamleta kot realno človeško figuro, temveč kot umetniško ustvarjeni lik, ki živi izven realnega človeškega prostora. Če pa vzamemo Hamleta kot človeka, tedaj se nujno pojavi vprašanje njegove starosti. Strindberg ga v svoji »Dramaturgije« omalovažuje, mnogi drugi, med njimi Hrvat M. Nehajev (»Studija o Hamletu«) pa mu dajejo važnost glede na vprašanje človeške verjetnosti vsega Hamletovega zdržanja. Tudi nam se zdi ob tej razlagi Hamleta toliko važnejše, ker je Janov Hamlet po maski, hoji, kretnjah, po vsem svojem izrazu premlad. Strindberg vračata dokaz o Hamletovi starosti, ki bi bil v izjavi prvega grobarja (str. 150 Zunančičevega prevoda), toda »tridesetletni Hamlet je človeško verjetnejši od mladeniča z bujno fantazijo«. Zakaj pri Hamletu ni vse fantazija

Fronte russo — Ruska fronta

Fraternità d'armi italo-tedesca — Italijansko-nemško bratstvo v orožju

Surova hrana za kožne bolezni

Da izvirajo baš kronične kožne bolezni, kakor zelo razširjeni kožni lišaji, iz človekove konstitucije in ne iz kakšnih drugih zunanjih vzrokov, je dejstvo, ki ga zdravniki že dolgo poznajo in ki so ga zato pri zdravljenju lišaja vedno upoštevali. Kožne bolezni se pogosto ugodno ozdravljajo že s tem, da se odpovemo soli v hrani, ker pospešuje sol do neke mere nagnjenost kože do obolenja ter povzroča sama na sebi kožne izpuščaje. V najnovejšem času se je izkazala tako

zvana mila surova hrana baš v primerih kožnega lišaja. Ta hrana sestoji v glavnem iz polnega kruha, neolupljenega krompirja, surove zelenjave in sadja ter si jo lahko pač vsakdo pripravi. Razen tega je treba dieto združiti z zračnimi kopelmi in obsevanjem z višinskimi soncem. Važno pa je to, da se surovi hrani ne odpovemo še dolgo potem, ko smo opazili izboljšanje, kajti če preidemo prehitro na normalno hrano, se bo bolezen ponovila.

Utrdbe na prodaj

V ozemlju, kjer je potekala prej rumunsko-madžarska meja in ki je pripadlo Madžarom, se vrši ta čas nenavadna javna dražba. Naprodaj so utrdbene dela najrazličnejše vrste, ki so predstavljala prej »Karlovo črto«. Država je te vojaške zgradbe proglasila za lastnino tistih oseb, ki so lastnike posestev, na katerih zgradbe stoje. Kmetje, ki so postali na ta način neprichakovano posestniki utrdb, niso vedeli zanje boljše uporabe, nego da jih podrejo, kol-

kor je le mogoče, prodajo njih material in uporabijo zemljo za donosnejše svrha. Poskrbeli so tedaj, da je prišla utrjena črta na javno dražbo.

Marsikdo bi si mislil, da ne more biti pravne porabe za razjezane utrdbene naprave, toda temu ni tako. Čim so objavili dražbo, je nastal med gradbenimi in drugimi podjetniki prava tekma, kdo bo več tega »blaga« kupil, kajti ti ljudje dobro vedo, da jim bo mogoče gradbeni material iz nekdanjih utrdb lahko in z velikim dobičkom prodati. Majhne utrdbे s postojankami za strojnice se na dražbi plačujejo s 1500 pengöjev, večje utrdbे s postojankami za topove pa z 2000 pengöjev in še dražje.

Radio v Rumuniji

Glavni ravnatelj rumunske radijske družbe je podal te dni poročilo o namerah, ki jih ima družba za bližnji čas. V načrtu je več novih oddajnih postaj, ki naj bi zajele zlasti prebivalstvo severovzhodnih in zapadnih predelov Rumunije. V Jasiju se bo zgradila postaja s 60 kw, ki bi naj nadomestila bivšo, po boljševiki uničeno oddajno postajo v Kišinevu. Nova postaja bo posvečena zlasti prebivalstvu severne Moldavije, Bukovine, Besarabije in Transilvanije (dežele okraj Dnjestra). Drugo novo oddajno postajo bodo zgradili v Timišoari, v Bukarešti pa se zgradi nova kratkovalovna postaja za inostranstvo. Lukarešanska postaja, ki so jo zgradili 1929. z 12 kw, se bo ojačila na 120 kw. V pestolnici bodo nadalje zgradili »dom radia« in ojačili bodo propagando, da bi se pridobile čim širše plasti ljudstva za radiofonijo.

A NEKDOTA

Pred kakšnimi 75 leti so priredili loterijo, ki naj bi nje čisti dohodek šel za gradbeno dela na katedrali v Kölnu. Tudi neki kmet iz Hamnova je kupil srečko. Nekoliko mesecev pozneje je prejel brzojavko s sledečo vsebino: »Zadeli ste glavni dobiček na svojo srečko!«

Srečni dobičnik se je zgrozil. »Zadeli smo cerkev v Kölnu! Kam naj jo samo postavimo!«

Zadilal je svobodno šele tedaj, ko mu je namesto cerkve čez nekoliko dni dospelo 5000 tolarjev...

VSAK DAN ENA

»Bodi vendar tiho! Kako naj riba drugače ugrizne?«

Fraternità d'armi italo-tedesca — Italijansko-nemško bratstvo v orožju

II Generale von Mackensen, comandante di un Corpo d'Armata tedesco, visita II Comando di una Divisione Italiana — General von Mackensen, poveljnik nemškega armadnega zbora, na obisku pri Poveljstvu neke Italijanske divizije

Kulturni pregled

Po reprizi „Hamleta“

Ob novi vpravitvi »Hamleta« bi se smeli spet vpraševati, zakaj je Shakespearov najtemnejše in najgloblje delo pevalo pri nas prava ljudska igra, ki prekaša po številu predstav vse tuje in posebej še tudi vse ostale Shakespearov vpravitve? Čemu se prav nam vedno znova upirajo pogledi na ta genialno uravnani tok fantazije in poezije, življenja in modrosti, strasti in groze, nemoči in sile, veličine in nizkosti, ironije in otožnosti, ter tolikih drugih duševnih in ne duševnih pojavov, ki z bliskanjem svojih skrivnosti in s prečudno lepoto svojega dna neugnano mikajo naše poglede?

Pisec teh vrstic je skušal ob drugi priliki opozoriti na neko sorodnost med razpoloženji našega naroda in celotnim ozračjem »Hamleta«. Ta tragedija pa ni preizkusni kamen samo za igralce, marveč tudi za vsakega izmed nas. Smeti bi napisati svojo osebo izpoved o »Hamletu«: vsa, bi lahko povedal, kako ga je sprejemal, kako doživljal v raznih letih svojega življenja. Tako bi sleherni ugledeval v motnem zrcalu Shakespearov vrhunske žalčiger svoje najbolj skrite oblike. Bolj kakor katero koli delo iz obilne zakladnice svetovne dramatike je »Hamlet« primeren izpodbudnik za tiste, za motane obračune s samim seboj in svojo usodo, ki naj bi jih posameznik — in nemara tudi njegov kolektiv — »skopal« na razpotjih svojega življenja. Zakaj v »Hamletu« so vse življenjske stvari potonirane, vse je

do dna doživljeno, v glavnem do kraja do gledano in prikazano v luči notranjega ognja, ki je dan vidu genija. Samc ob taki nadrealni osebnosti se lahko soočena naša majhnost, a tudi naša tragična veličina z vsem tistim modrijaštvom, ki o njem pravi Shakespeare, da si ne sanja premnogih stvari na nebu in na zemlji.

Zato pozdravljamo »Hamleta« vedno znova, kadar se — čeprav samo nekoliko prenovljen — spet pojavlja na slovenskem odru. Zopet in zopet se nam zdi, da je to vzlic vsej renesančni bujnosti in vsemu tujemu okolju naše dobe. Vsekako je »Hamlet« v nekem smislu edinstvena stvaritev; vsaka doba lahko opazi na njem kaj svojega.

Sedanji »Hamlet« je v marsičem prenovljen. Prav tu se nazorno kaže, da režiserjevo delo ne more biti nevažno niti tedaj, ko se ne vda skušnjavam svobodnega eksperimentiranja z dramatičnim besedilom. Pri »Hamletu« mora režiser rešiti vrsto vprašanj, ki dopuščajo razne takisto po svoje utemeljene rešitve: bolj kakor posamezni igralci in kajpada še bolj kot gledalec mora režiser samostojno predrati k bistvenim problemom te žalostre. Kaj je Hamlet, kako naj se razlagamo njegov značaj i. t. d. — to so ključ obsežni, a v marsičem protislovni shakespeareanski literaturni nemalo važne naloge »Hamletove« dramaturgije.

Po »Romeu in Juliji« je bilo kar gotovo, da se bo tudi »Hamlet« polotil dr. Bratko Kreft. Predvsem kot shakespeareolog, ki se je teoretično in posebej še primerjalno bavil z vprašanji shakespeareanske dramaturgije, zatem pa kot prizadeven režiser, ki hoče že po neki nenapisani tradiciji obvladati »Hamleta«, kakor je naslovna vloga že nekaj časa cilj slehernega stremiljivega igralca. V primeri s prejšnjo režijo prof. O. Sesta je dr. Kreft izvršil razne spremembe inscenacijskega in dramaturškega značaja. Nekateri vloge so bile znova zasledene, druge prezasedene. Sedanji »Hamlet« je potemtakem zanimiv tudi s te strani.

Inszenacijska vprašanja, ki so za delo s tolikimi menjavami nemalo važna vprašanja prostora in časa, je režiser dr. Kreft reševal skupno s scenografom ing. arh. E. Franzom. Stile smernice so bile zadosti nakazane že v »Romeu in Juliji«. Tu kakor tam gre spričo zelo pomanjkljivih naprav našega odra za to, da se doseže menjava prostora z minimalno izgubo časa, da pa se pri tem upošteva gledalčeva potreba iluzije (in ta je po naturalističnem teatru mnogo večja nego je bila v dobi, ko so Shakespeare igrali v gledališču »The Globe«) in da se ne preze potreba slikovitosti celotne odrske podobe. S te strani, zlasti kar se tiče smiselne izrabe prostora, prekaša »Hamlet« Kreftovo režijo »Romea in Julije«, kjer so bile vendarle nekatere stvari bolj nakazane kakor izvedene in so zato motile gledalčevu življenje v logični potek dogajanja, ki mu skuša gledalec vedno dati značaj naravnosti in neke, četudi pesniške verjetnosti. S proscenjskim zastorom je menjavanje prizorišč urejeno tako da ne zadovoljuje zgolj teatarskih potreb in zahtev, marveč da tudi ne moti gledal-

Kronika

Bolezen od ljubezni

Ugleden specialist za živčne bolezni iz Bologne je imel pred dnevi opravka z redkim primerom »bolezen od ljubezni«.

V ordinaciji ga je obiskal premožen posestnik iz okolice ter mu potožil, da njegova 19letna hčerka že mesec dni ne govori besede, temveč se sporazumeva z okolico samo z znaki kakor resnične mutice. Razloga temu nenavadnemu pojavu ni vedel, pa se je zdravnik na njegovo prigovarjanje odločil, da obišče njegov dom in od blizu raziše zadevo.

Dekle, prava vaska lepota, samo da za dobro mero bolj inteligentna od povprečne kmetice, je napravilo nanj vtis odstopnega zdravlja, pa tudi želje volje. Poklical je mater na stran in jo pripravil do tega, da se je razgovorila o vsem, o čemer njen mož ni hotel z besedo na dan. Pred kakšnim dvema mesecema se je dekletu zaljubilo v mladega oficirja, rezervnega poročnika, ki je bil v civilu odvetnik, zdaj pa ga je pot zanesla z njegovim polkom v bližino njegove doma. Oče pa, svojevle, kakor je na deželi pogostokrat v takih primerih navada, ni hotel slišati o srčni zvezi. Mladici poročnik je čez čas spet odšel iz kraja, a zaman je pisal goreča pisma dekletu. Z dobro organizirano blokado je oče prestregel vso pošto in tako presegal sieherno vez med njima.

Dekle je čakalo in hrepenelo. Od kraja se je bala, da se ji je dragi iznevil. Bledela je, izgubljala je tek in veselje do življenja. Čez čas je zaslišala, da je vsa krivda na očetu, ki jo je obdal z mrkim, sivim zidom. Njena bol se je sprevrgla v gnev in prezir — nikomur, ne doma ne izven hiše, ni dala več besede.

V tem stanju je vzdržala mesec dni in na domače je napravila vtis resnične bolnice. Zdravnik je hitro razumel stvar. Zatehtal je fantova pisma, ki jih je »hišna cenzura« sproti plenila, potem pa je poklical dekletu. In zgodil se je čudež. Ko je nima devotika zagledala pisavo svojega draga, je na mah spregovorila — a ne samo, da se ji je vrnila govorica, vrnila se ji je tudi barva lic in veselje do življenja.

Zdravnik pametni nasvet je strl očetov odpor, a ko se je doktor vrnil v Bologno, je v dnevniki, v kakršnega zdravnik zapisuje svoja srečanja s pacienti, zapisal, da tokrat ni imel opravka ne s telesno ne z duševno boleznijo, temveč da je izlečil — bolezen ljubezni.

* Italijanska vlada knjižnici v Oslu. Mestna knjižnica v Oslu je iz rok italijanskega konzula prejela od italijanske vlade obsežno zbirko italijanskih klasikov, med njimi dela Danteja, Petrarce, Boccaccia, Tassa in Ariosta in nekaj modernih pisateljev. V zbirki je tudi več del iz zgodovine in umetnostne zgodovine. Dragoceni dar je v norveški javnosti vzbudil živo pozornost.

* Praznik matere in otroka. Dne 24. decembra je v Italiji vsako leto dan matere in otroka. Na ta praznik se obdarujejo družine z največjim številom otrok. Zanj leta so bile nagrade deležne družine poljskih, industrijskih in trgovinskih delavcev, letos pa pridejo na vrsto delavske družine, katerih očetje so zaposleni v obrti. V Italiji je organiziranih okrog 2 milijona obrtniških delavcev. Nagrada obsega izneska 6000 lir in zavarovalne police za 1000 lir zadnjemu novorojenčku.

* 15.000 mest razpisanih. Uradni list v Rimu objavlja razpis mest v javni upravi — 15.000 po številu. Polovica teh mest je rezervirana za državljane pod orožjem in bo oddana šele po končani vojni.

* Nova svetilka za nočni ribolov. Na pobudo generalnega komisariata za ribolov je bil razpisan natečaj za najboljšo patentno svetilko, ki bi bila uporabna tudi v času vojne, v skladu s predpisi o zatomitvi. Med predloženimi modeli je komisarijat izbral kot najboljšo svetilko, ki jo je bil izdelal ribič Aleksandro Mazza za družbo Armando Boffelli v Milanu. Svetilka je izdelana tako, da se avtomatično ugašče šele 5 metrov pod gladino — v globčini, ki jo je bila predpisala Kr. mornarica.

* Povratniki iz Irana doma. V soboto jutraj je v Terminu prispel diplomatski vlak, s katerim so se iz Irana evakuirali Italijani — 500 oseb, med njimi okrog 100 žena in okrog 70 otrok — vrnili v domovino. Na postaji jih je pričakovala množica svojcev in predstavniki oblasti, med njimi Eks. De Cicco, direktor Italijanskega konzulata v Teheranu.

* O kakšen zlahten duh je tu razdejan! Oko dvorjana, jezik učenjakov, vojakov meč, džvori in cvet zrcalo lepih šeg, zvori izobrazbe, pogledom jasn vrgled, vse, vse na tleh! Zaradi tega vzlic Strindbergovi skepi bolj verjamemo prveemu grobarju, najsi je mož malce natrkan in čevčav. S te strani je bil igralec ki smo ga prej videli na odru naše drame, prepričevalnejši.

Janov Hamlet v dr. Kreftovem dramaturškem okviru je zelo »demokratičen«, kar v glavnem ustreza tudi pričevanju Shakespearovga teksta. Vzlic vsemu pa je Hamlet dvorna figura; njegove geste, vse način njegovega vedenja bi morale ohraniti nekoliko več tiste kraljevske ceremonialnosti, ki kot sad dresure v dvorni vzgoji ostaja dvorjanikom tudi tedaj, ko žive z ljudstvom in se upirajo ozračju dvora. Tako — znameniti Garrick vedno poudarjal kraljevske geste pri Hamletu, a sir Beerboom Threer ni pozabil ostre prahu s prvot. ko je odločil Yorickovo lobanjo. (M. Nehajev.)

Ne glede na vse to pa je treba priznati, da je režiser dr. B. Kreft s svojim tolmačenjem »Hamleta« in z odskro ustvaritvijo vsega njegovega okolja storil nov, važen korak k večjemu zblizanju »Hamleta« in občinstva, ter smemo z zaupanjem in z radostjo pričakovati njegovih nadaljnjih režij Shakespeareovih iger. (Konec jutraj.)

skega izseljeniškega urada. Povratniki se bodo začasno nastanili v Rimu, nato pa bodo dodeljeni raznim zaposlitvam.

NECCHI ŠIVALNI STROJI IGN.VOK LJUBLJANA-TAVČARJEVA 7

IZ LJUBLJANE

u— Ravnatelj Jože Barle f. V ljubljanski bolnici je za posledicami rane, dobljene v sedanji vojni, umrl g. Jože Barle, kapetan I. razreda v rezervi in ravnatelj mestnega finančnega urada v Mariboru. Pokojnik se je rodil leta 1893 v Dobričah na Dolenjskem. Po končani gimnaziji v št. Vidu se je posvetil pravnemu študiju. Že med prejšnjo svetovno vojno, je bil ranjen. Po končani študiju se je posvetil najprej zadržništvu, že leta 1924 pa je vstopil v službo mestne občine mariborske, kjer je ves čas vestno in uspešno vodil mestni finančni urad. Zapušta žena, sina in hčerko. Pogreb blagega pokojnika bo danes ob 16. iz kapelice sv. Nikolaja na Zalah na pokopališču k Sv. Križu.

u— Nov grob. Za vedno je zapustila svoje drage posestnica ga. Josipina Hrovatova. Pogreb drage pokojnice bo v torek ob pol 16. iz kapele sv. Frančiška na Zalah na pokopališču k Sv. Križu. Pokojnik blag spomin, žalostim svojem za naše iskreno sožalje!

u— Tržaški trgovski nameščenci v Ljubljani. V nedeljo je poselila Ljubljano večja skupina tržaških trgovskih nameščenec pod vodstvom nacionalnega svetnika gosp. Vaglina. Na kolodvoru so pozdravili goste predstavniki Pokrajinske delavske zveze in ljubljanskih strokovnih organizacij. Gostje so se poklonili po svojem predstavištvu najprej gosp. Visokemu Komisarju, nato so si ogledali z nebotičnika Ljubljano, potem pa odšli k skupnemu kosilu v Pokrajinsko delavsko zvezo. Popoldne so si ogledali velesejem. Poset je poglobil stike med ljubljanskimi in tržaškimi nameščenci.

Kavarna Zvezda

Ker bodo prostori do sedanjega kavarnarstva »Zvezda« začasno služili drugim namenom, obveščamo svoje cenjene goste, da ustavljamo obratovanje v torek 14. t. m.

Najlepše se vsem svojim cenjenim gostom za hvaljamo za njihov obisk in naklonjenost.

Če nam bo uspelo dobiti primerne nove prostore za kavarniški obrat, bomo o zopetni otvoritvi cenjene goste pravočasno obvestili.

UPRAVA

KAVARNE »ZVEZDA«

u— Torek, sredo, četrtek, sobota in nedelja: »Veseli teater«. Začetek ob 19. (7.), konec pred 21. (8.).

u— Operna pevka prof. Jarmila Lily Gerbičeva bo pričela s privatnim poukom dne 16. oktobra. Poučuje klavir, solo petje, teorijo in deklamacijo od prvih začetkov do popolne izobrazbe. Vpisovanje in pojasnila v torek 14., sredo 15. in četrtek 16. oktobra ob 11. do 12. in od 4. do 6. ure zvečer v Čevljarski ulici 1-II. (—)

u— Krompir, ki ga prodaja mestna občina na svojih stojnicah na trgu, je gospodinjam zelo dobrodošel. Pridno ga kupujejo in so z njim zadovoljne, ker je za resen dober. Kuhati ga je treba malo časa in tako se prištedi precej draga kuriva.

Koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta

Ljubljanski godalni kvartet, eno izmed slovenskih komornih združenj, si z veliko vajetnostjo in požrtvovalnostjo utira pot v našem koncertnem življenju. S svojimi dosedanjimi nastopi je dokazal nujnost svojega obstoja v slovenski glasbeni umetnosti, z zadnjim koncertom v petek, 10. t. m., pa je potrdil svoje visoko poslanstvo, stremeti za najvišjimi ideali reproduktivne umetnosti. Komorna glasba kot najintimnejša, najplemenitejša, pa tudi najobčutljivejša in največje odgovornosti izvajalcev zahtevačja panoga je našla v Ljubljanskem kvartetu skupino, ki je v veliki meri kos svoji nalogi. Vsak je mojster na svojem instrumentu in vsi so se presenetljivo dobro zivili v enoto. Če omenjam pri tem, da se je kvartet v sestavi, kakor smo ga slišali v petek, komaj združil, bomo še prav posebno cenili delo in uspeh godalcev. Kajti jako velike in za poslušalca neslutene težkoče se v takih novih sestavah pojavljajo v intonaciji, v sožitju instrumentov, v podrejanju, primernem izstopanju, kratko v vigranosti vseh štirih izvajalcev. Tako smo imeli priliko občudovati v picnem času zgrajeno celoto, ki ji tu pa tam morda še manjka zadnji brus ali skrajna poglobljenost v umetnine, toda ki vendar danes predstavlja združeno, zmorno najvišji nalog. Če govorimo o posameznikih te skupine, bi omenili veliko tehnično spretnost in izrazito vodilno sposobnost primariusa, izreden ton redke lepote drugega violinista, ki je v ostalem tehnično enakovreden prvemu, potem idealno muziciranje violiste, vzornu in tonu kakor v fraziranju in pojmovanju sloga, ter plemeniti zvok violončela, ki ga odlikuje še občutljiva prilagodljivost.

Nekateri gospodinjje so za občinski krompir še posebno vnete. Še po temi pohitilo na trg in se postavijo pred stojnico s knjižicami oborožene in potrpežljivo čakajo, da pridejo na vrsto. Naval pa bi se dal na lahek način odpraviti. Na podružnicah ljubljanskega živilskega trga v šiški, na Viču in v Mostah bi bilo mogoče otvoriti po eno stojnico za krompir in na ta način bi bila prodaja razdeljena.

u— Se v predprodaji si omislite vstopnice za »Veseli teater«. Naša blagajna je odprta vsak dan od 10. do pol 13. in od 17. do 19. ure. (—)

u— Vse Mariborčane, ki so v Ljubljani, obvešča ga. Barbka Povodnik, bivša lastnica restavracije Novi svet v Mariboru, da se nahaja v Ljubljani v gostilni pri »Fajmostru« na Sv. Petra nasipu 5 in se vsem toplo priporoča. (—)

u— Prihodnji koncert Glasbene Matice ljubljanske bo v ponedeljek 20. t. m. v mali filharmonični dvorani. Spored tega večera bo obsegal izključno le dela celjske skladateljice ge. Mirce Sancinove in bo obsegal klavirske točke, skladbe za sopran s spremljevanjem klavirja in skladbe za violino s spremljevanjem klavirja. Poleg avtorice, ki bo nastopila kot pianistka, bosta sodelovala operna pevka Valerija Heybalova in violinist Karl Sancin. Na koncert zelo plodovite slovenske skladateljice opozarjamo že danes, preprodaja vstopnic v knjižnici Glasbene matice. (—)

u— Gospodinjstva šola za gostinske gospodinjje obratuje v svojih prostorih že od 6. oktobra dalje. Opozorjamo nanjo zlasti sedaj, ko je treba pripravljati okusno hrano z najskromnejšimi sredstvi. Vsaka gospodinja pa ve, da je treba za to velike spretnosti in strokovnjaških navodil, ki jih nudi le dobra gospodinjstva šola. Razen kuhanja opravlja učence gospodinjstva dela na najedljiviji način in goje na vrtu zelenjave. Učence vseh stanov sprejemamo še do 25. t. m., podrobnejša pojasnila daje uprava na Privozu 11 vsak dopoldne. (—)

u— Darovi Rdečemu križu. Gg. dr. Oton Fethich in dr. Branko Alujevič sta darovala v počastitev spomina pok. univ. prof. dr. Metoda Dolenca 100 L. V počastitev spomina pok. univ. prof. dr. Metoda Dolenca so darovali še solisti 50 L. Družina Perot je darovala v počastitev spomina blagopojnega dr. Ivana Robide Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč 50 L. Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč je daroval neimenovani industrijskec 10.000 L. Najiskrenejša zahvala vsem darovalcem!

u— Dovolastniki, ki imajo svoja posestva onkraj italijansko-nemške meje in so se že prijavili mestnemu poglavarstvu, naj se zaradi izpolnitve legitimacije zglase v torek 14. t. m. ali najkasneje v sredo 15. t. m. pri mestnem gospodarskem uradu v Beethovni ulici št. 7/I., soba št. 23.

u— Dodatne karte težkih delavcev. Mestni preskrbovalni urad vabi vse v počtev prihajajoča podjetja, ki so vložila prijave za dodatne karte težkih delavcev za mesec oktobra t. l., da po te dodatne karte pridejo najpozneje do srede 15. t. m. v mestni preskrbovalni urad. Nove prijave za mesec november pa morajo poljetja vložiti najkasneje do 15. t. m. pri mestnem preskrbovalnem uradu, ker pozneje vložene prijave ne bodo upoštevane.

Iz Spodnje Štajerske

Ustavljena prodaja klobukov. Z odredbo političnega komisarja za mesto Maribor je ustavljena prodaja klobukov iz klobučevine, sukna in svilne, dokler ne bodo izdane državne nakaznice za obleko. Samo v izrednih primerih, kakor je na primer smrt v družini, se do nadaljnjega izdajajo nakaznice za klobuke.

Novi reševalni vozovi. Rdeči križ v Mariboru je dobil nov sanitetni avto znamke Mercedes, ki je nadvse moderno opremljen in bo prihodnje dni izročeno svojemu namenu. Podobna reševalna vozova sta prejela tudi celjski in ptujski Rdeči križ.

Smrtna kosa. V Novi vasi pri Mariboru je v starosti 69 let umrl upokojeni železniški mizar Pavel Vizjak.

Prepoved prodaje klavne živine. Vodja prehranjevalnega urada za Maribor-mesto je odredil, da je vsak nakup klavne živine pri rejcih prepovedan. Živinoorejci morajo vso klavno živino, namenjeno za prodajo, staviti na razpolago zastopstvom klavnic.

Spodnještajerski likovni umetniki v Monakovu. V sredo je prispelo v Monakovo 24 likovnih umetnikov iz raznih krajev Spodnje Štajerske, da napravijo vrsto obiskov po ateljejih, umetnostnoobrtnih delavnicah in muzejih. Predstavniki umetnostnega življenja v središču nemškega slikarstva so priredili gostom prav slovenski sprejem.

Tako tehnično in muzikalno pripravljeni so mogli podati mojstrski Škerjančev kvartet. Samo dvostavčna skladba — redka izjema med tovrstnimi deli — razprede v prvem stavku z nežnimi alteriranimi akordi prelepo barvno sliko, katero prekina ritmično živahnost in lepo kontrastni drugi tema. Kakor let ptice vznemiri ozračje ali kakor zgame plavut mirno vodno gladino — nič drugače in prav tako naravno se priključiti ta domislek k vrsti skladnih akordov. Ves stavek počasnega gibanja in lirčne vsebine se giblje v tem pravcu. Ne moremo si misliti boljše nadaljevanja, kakor je idejno sicer »različni, toda vsebinsko prav zaradi teh razločkov dobrodošli, ritmično sveži drugi stavek. Razigranost, duhovitost in bistri optimizem vejejo iz vsakega takta. Delo, vredno slovenskega mojstra!

Za Škerjančev je bil na sporedu nepogrešljivi Beethoven, ki je v mraku prejšnjega stoletja propovedoval s svojo umetnostjo bratstvo in ljubezen med nami. Iz njegovega kvarteta v F-duru op. 18 (prvi izmed šestih, ki spadajo pod ta opus) veje pač Beethovnova najsrečnejša življenjska doba; čas, bogat na prvih velikih uspehih, na zorenju in poln krekih, možitih korakov v življenje. Otožni in celo mračni »Adagio affettuoso ed appassionato« ni morda kaka slutnja kasnejšega trpljenja, razočaranja in samote, temveč je skladatelj ganila — po ustnem izročilu — povest o Romeu in Juliji in o njuni ločitvi, katere bolj kot stavek slika. Šcherzo in zaključni Rondo sta zopet polna prvotne vedrine in veselja.

Malpiero »Stornelli e ballate« so oblikovno zanimivi, primerno kontrastni in učinkovito izvedeni krajši odstavki, ki seveda nimajo obsežnih intencij kakor kakšne arhitektonske širše oblike, katere nudijo same po sebi večje možnosti za nastop in

Otroški vrtec v celjskem okrožju. V celjskem okrožju deluje zdaj 10 otroških vrtcev, ki jih obiskuje 880 otrok. 700 teh otrok dobiva ob delavnih kosilo v vrtcu. V doglednem času bodo otvorili 7 novih vrtcev za 440 otrok.

Kuharski tečaj v Jelšah. Za dekleta iz okoliških vasi se je v Jelšah vršil dvakrat na teden kuharski tečaj. V tečaj se je prijavilo 12 gojenk.

Tatvina svinje. Posestniku Ivanu Zaverniku v št. Lenartu v Slovenskih gorah so tatovi iz nezaklenjenega svjaka ukradli 60 kg težko svinjo, vredno 70 mark.

Vlom v krojačnico. V delavnico krojaškega mojstra Franca Stajnika na Tržaški cesti v Mariboru so vdrl neznanji vlomilci in odnesli moško žepno uro, temnorjavo moško obleko, večji kos platna in raznega drugega blaga.

Mladinski filmi za spodnještajersko mladino. S pričetkom nove sezone so tudi v večjih krajih Spodnje Štajerske uvedli redno predvajanje mladinskih filmov. V nedeljo so bile prve predstave v vseh kinematografih Maribora, Celja in Ptuj. Na sporedu so bili filmi »Jezdit za Nemci«, »Deutschland über alles«, »Bismarck« in »Friedrich Schiller«.

Železniška zveza Maribor—Celovec. Kakor objavlja direkcija državnih železnic v Beljaku, je od nedelje dalje uveden neprekinjeni promet med Mariborom in Celovcem.

Nasilni tatovi. Posestniku Alojzu Rožiču iz okolice Maribora so tatovi odnesli težko nakovalo. Rožič je opazil tatvino, pohitel je za zlikovci ter se skril za grm, da jih preseneti. Ko so tatovi prišli mimo in je Rožič stopil na cesto, pa so odložili breme in se lotili gospodarja, da je dobil več nerodnih poškodb. Rožiča so morali spraviti v bolnico, nasilne prijatelje tuje lastnine pa zasleduje žandarmerija.

Pogrešajo ga. Že delj časa pogrešajo 31-letnega slikarskega pomočnika Valentina Živka iz Maribora. Živko je 110 cm visok, vitke postave in temnorjavih las. Obleden je bil v črn suknič in dolge hlače s širokimi progami, na nogah pa je imel črne nizke čevlje.

Z Gorenjskega

Iz Trčija. Zaradi prenavljajnih del na obeh osnovnih solah v Trčiju se je začetek pouka zakasnil, zdaj pa so dela končana in na začetku prejšnjega tedna se je pouk deloma že začel. Obnova meščanske šole pa še ni končana, zato imajo tudi njeni učenci za zdaj pouk na osnovni. — Na vožnji s kolesom z Bleda proti Trčiju se je blizu Podnarta ponesrečil I. Stran-

primerni razvoj tehtnejših glasbenih misli. So pa ti odstavki napisani z invencijo, ki je v sorodnih sodobnih delih redka in ki ne gleda zgolj na zunanji učinek, dasi je tudi ta spretno izražen.

Koncert je zaključil Novákov kvartet op. 22. Čudovito delo, prepojeno z nežnostjo, zdravim ritmom in z melodiko, iz katere diha zemlja. Delo, ki je kakor dežela, iz katere je rojeno široko, kakor njene plodne ravnine, bistro, kakor njene vode. Nikoli ni imela glasba vernejših svečnikov od skladateljev tistih narodov, ki še nadejajo pot do prvotnosti življenja, do občutja prirode in do vseh onih sil, ki ga neje naše duše, da zavzame v njih glasbene strune. Odlična izvedba je verno prikazovala umetnino. Toda skoraj neločljivo je pri besedi o našem večeru razpravljaje o umetninah in njihovi izvedbi. Stvaritev in njeno izvajanje si roko v roki osvaja srca poslušalcev, idealno ustrežajoči si v vseh čustvenih stopnjah. Izvedba potane umetnina sama. Ni več papirnatih znakov, ki govorijo o harmonijah in kontrapunktu, temveč živ in v akustičnem svetu realno obstoječi lik — četudi samo za nekaj kratkih trenutkov izvedbe. To pa je tudi največ in najvišje, kar morejo izvajalci doseči. V tem smislu želimo sebi in njim še mnogo takih večerov.

Dvorana je bila sramotno slabo zasedena. Neumljivo nezanimanje našega občinstva, ki se sicer pri koncertih dobro izkazuje, spremlja ljubljanske kvartetovce že leta in leta. Sicer trpi na tem večina komornih prireditelj, vzroki pa bodo še drugi, kakor samo v pomanjkanju smisla za te vrste intimno glasbo.

Lipovšek Marjan

Obnovite naročnino!

sky Zlomil si je desno roko, da so ga morali pripeljati v bolnico na Golnik.

Deveta nagrada I. N. A. za obiskovalce velesejma

Davi je bila v paviljonu zaveda Italijanskega nacionalnega zavarovanja (INA) izrebrana v okviru nagrad za obiskovalce velesejma srečka št. 10.785. Ugotovili so, da pripada srečka gđ. Reziš Pajkovi v Ljubljani, Tyrseva cesta št. 38, ki naj se zgleda v paviljonu omenjenega zavoda in dvigne pripadajočo ji nagrado v znesku 500 lir.

Iz Goriške pokrajine

Prekinitev prodaje krompirja. Trgovci na drobno in na debelo so dobili od svoje Fašistične zveze opozorilo, da je prepovedana vsaka prodaja krompirja, bodisi na debelo, bodisi na drobno, dokler ne bo uvedeno racioniranje tega najvažnejšega živila.

Uspeh misijonske razstave. V nedeljo je bila zaključena misijonska razstava, ki je bila zagnje dni odprta pri očetih jezuitih na via Nizza. Razstavo je obiskala velika množica občinstva, med drugimi tudi nadškof mons. Margotti, in je dosegla lep uspeh.

Iz Srbije

Koruzo je treba do 25. oktobra pospraviti. Po odredbi vojaškega poveljnika za Srbijo, je treba koruzne nasade, ki so čisto služili komunističnim tolpom za skrivališča, do 25. oktobra posekati. Za to so odgovorni posestniki, odnosno predsedniki občin. Neupoštevanje tega predpisa bo kaznovano s smrtjo, v milejših primerih pa z zaporom.

Srbsko časopisje predlaga preiskavo nad delom srbskih častnikov. Beograjsko »Novo Vreme« v nekem članku predlaga, da se izvrši stroga preiskava proti bivšim srbskim častnikom, da se ugotovi, kaj so delali med vojno, kaj delajo danes in zakaj se niso odzvali pozivu na borbo proti boljševikom. V članku predlaga pisec, da se tisti, ki so na nedovoljen način pobegnili iz bojišča in ki se izmikajo borbi proti komunizmu, pošljejo takoj v ujetniške tabore. Vsem častnikom, ki so odprli bifeje, gostilne, slaščičarne ali so poglajali črnoboržijanci, naj se takoj prepove nadaljnje delo in se postavijo pod najstrožje nadzorstvo.

Poškodovane okupacijske marke so veljavne. Po objavi okrožnega poveljstva v Beogradu so okupacijske marke (Reichskreditkassenscheine), če so do polovice ohranjene, veljavno plačilno sredstvo. Na vseh državnih blagajnah jih zamenjujejo za polno vrednost.

Obleka in čevlji za srbske delavce v Nemčiji. Z merodajne strani objavljajo, da se delavcem in delavkam z ozemlja, vsedenega po nemških četah, lahko pošljejo svojem carine prosto paketi do teže 20 kg. Vsebujejo lahko topla zimska oblačila in čevlje.

Za potovanje v Srbijo je potrebno dovoljenje nemških oblastev. Nemško poslatništvo v Zagrebu objavlja, da je od 16. t. m. dalje dovoljeno potovati v Srbijo samo z veljavnim potnim listom, ki je potrjen od nemškega poslatništva v Zagrebu ali nemškega konzulata v Sarajevu.

Dr. Göbbels o nemškem filmu

Berlin, 13. okt. s. Nemški propagandni minister dr. Göbbels je imel včeraj ob priliki neke kinematografske prireditve za hitlerjevsko mladino v neki veliki dvorani v Berlinu govor, v katerem je opozoril na veliki napredek nemške filmske industrije. Minister je poudaril, da nemški filmi ne služijo propagandi, marveč umetnosti in zdravi ljudski vzgoji.

Počaščenje kitajskega poslanika v Tokiju

Tokio, 13. okt. d. Prihodnji četrtek prirediti japonski cesar in cesarica južno v ožjem krogu, na katero je bil v znak posebnega počaščenja povabljen tudi kitajski poslanik v Tokiju dr. Su-Min-Ji skupaj s svojo soprogo. Na južini bo navzod tudi zunanji minister Teijiro Tojoda, minister cesarskega dvora knez Cunenori Kaja in mnogi visoki uradniki.

Rdeči križ poroča

Pošto naj dvignejo:

Bežjak Kristina, Dolenjska cesta, Bojčec Stefka, Celovška 32, Borovka Arnost, učiteljica, Colnarič Ivan, Bleiweisova 50, Cuden Slavka, Linhartova 3, Debenjak Albin, gostilna Sorn, Dermelj Ljubo, upravnik Učiteljskega doma, Dobrota Franc, Fajt Nevenka, Gledališka 10, Filipič Ernest, Gerbičeva 21, Gostinčar Meta, upravnik pošte, Grad Janko, šolski nadzornik v pok., Gruđen Maca, Kersičeva 6, Jurkovič Katarina, Celovška cesta, Jurkovič Matija, Gasilska ulica, Kogej Jožef, dipl. pravnik, Končar Dare, Kordin Adolf, Erjavčeva c., Kramolc Luka, profesor, Krmelj Marija, Na Peči 11, Malešič Janko, Sokolska ul., Mayer Karel, Meršnikova 6, Melihar Stane, profesor, Mergenthaler Adolf, tovarnar usnja, Miklavčič Franc, Miklošičeva c., Pavlovič O., Poljanska cesta, Pielich Ivan, trgovina sadja, Podraž Božica, Gosposvetska c. 1, Podsek Joško, Počkar Ljuba, Kladzova 1, Pogačnik Bogec, Quaglinova 21, Porekar Justa, soprog zdravnik, Pravoslavna cerkevna opština, Rakovšek Mara, Franciška 6, Ribarič Stojanka, Poštni dom, Ručič Vera, poštna uradnica, Stular Nežka, Poštni dom, Serneč Saša, Peruškova 6, Snoj Marija (prej Tomišelj pri Ljubljani), Spat Jelka, Suštar Janez, glavna carinarnica, Svigelj dr. Anton, Teply Konrad Urbančič Lojzka, Tavčarjeva 4, Verbančič Slavka, Napoleonom trg 5, Vidmar Nena, Pražakova ul., Vindiš Hilda, Frankopanska, Vrhnice Mitka, trgovina z brus. kamnom, Vrhunec Cvetka in Smerdelj Edvard, Kavškova 7.

Pisma z dokumenti naj dvignejo: svojci ing. Grabrijana Dušana, Ilc Terezija, Pred škofijo 17 in Rožič Marinka, Mivka 3. Pakete naj dvignejo? Fegic, Križeva 6, Tekavc Franc, Gregorčičeva 5, Vagaja Božena, Gorupova 16 in Zebot Ciril. V tajništvo naj se javijo: Mirovič S. Milo, njegovi sorodniki ali znanici, Sojer dr. Franjo in Maček, strojni tehnik. V tajništvo naj se javi odposilatelj pisma na naslov Varl Evgen, Aleksandrovac. Rdečemu križu so darovali: Murko dr. Vladimir iz Ljubljane 500 lir, Vodnik Ivan, 100 lir, Perčinčič Fran 50 lir in Kokalj Antonija iz Ljubljane 200 lir namesto venca na grob Josipine Viktorije Zipkin iz Gornjega Grada. — Plemenitim darovalcem iskrena hvala!

Naše gledališče

D R A M A

Torek, 14. oktobra: Katarina Medičejska. Red B. Začetek ob 18.15, konec ob 20.45.

Sreda, 15. oktobra: Dve bregova. Red A. Začetek ob 18.15, konec ob 20.30.

Četrtek, 16. oktobra: Hamlet. — Red Č. trtek.

Z zgodovinskega in gledališkega stalliša zanimiva igra je Alessijeva »KATARINA MEDICEJSKA« v Marijo Vero in naslovni vlogi. Zgodovinsko zvesto podani lik velike vladarice je težišče drame, v kateri se razvijajo politični in družinski dogodki na dvoru, usodni šentjernejski noči nasproti. Predstava, ki jo je zrežiral dr. Kreft, zasluži največjo pozornost.

Anton Leskovec: »DVA BREGOVA«. Avtor imenuje delo dramo v treh dejanjih, iz beraškega življenja. V igri je pokazal kraljestvo beračev in njegove nezlomljive zakone, po katerih ni mogoče uiti na drugi breg, v drug socialni položaj. Drama dekleta, ki hrepeni po boljšem življenju, je središče dogajanja. Delo je zrežiral prof. Šest.

O P E R A

Torek, 14. oktobra: zaprti. (Generalna). Sreda, 15. oktobra: Netopir. Red Sreda. Četrtek, 16. oktobra: La Boheme. Premiera. Premierski abonma.

V Straussovi opereti »NETOPIR«, ki predstavlja opereto klasičnega kova, so strnjeni, melodiozni, nadvse prijetni napetosti z zabavnimi in dovipnim dejanjem. Uprizoritve tega popularnega dela ima letos prav živahen uspeh. Peli bodo: Ivančičeva, Ribičeva, M. Sanci, Anžlovar, Sladojčev, Mančevski, B. Sanci, Frelh, Zupan, Japlieva in Koširjeva. Solisti pri plesnem vzhodu: Moharjeva, Remškarjeva, Pilato. Dirigent D. Zebre. Režiser E. Frelh. Koreograf B. Pilato.

Puceljčeva opera »LA BOHEME« bo imela letošnjo premiero v četrtek 16. t. m. za red Premierski. Zanimiva zasedba partij, ki so letos deloma na novo nastudirane po mlajših močeh, obeta nov pogled na naš operni naraščaj. Glavno žensko vlogo bo pela Vidaličeva, njenega partnerja Mančevski, poleg njega bo nova Poljanarjeva v partiji Musette in Marcel — Janko. Colina bo podal Betetto, Schaumarda — Dolničar, Benoit — Zupan, nov bo tudi Anžlovar kot Alcindor. Letošnjo novo uprizoritev je muzikalno nastudiral dirigent Niko Štrifot. Oskrbel je tudi prevod libreta, ki bo izšel v priročnih knjižicah in bo na prodaj pri operni blagajni in biljetirjih. S pomočjo dobrega poznanja

besedila bodo imeli poslušalci opere še večji užitek. Delo je zrežiral Ciril Debevec.

POPRAVEK! Tiskarski škrat je malc ponagajal v notici o Straussovem »Netopirju« dne 5. t. m. in je prezasedel partije Adele, ki jo poje ga. RIBIČEVA, ter jo zamenjal z Japlievo, interpretko Ildine vloge. S tem ne ljube pomoto popravljamo

MRAKOVO GLEDALIŠČE

Franciška dvorana

Sreda, 13. ob 19.: »Slavnostni finale«. Premiera. Konec pred 21. (9.) Predpridaja vstopnic v trafikl ge. Severjeve v Selenburgovi ulici.

Radio Ljubljana

Torek, 14. oktobra 1941-XIX

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Pesmi in melodije — v odmoru napoved časa 8.15: Poročila v italijanščini. 12.15: Ambrosianski trio. 12.35: Pesta glasba. 13.: Napoved časa poročila v italijanščini. 13.15: Komunikacije glavnega stana Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Radijski orkester in komorni zbor pod vodstvom D. M. Šijanica: slovenska glasba. 14.: Poročila v italijanščini. 14.15: Serenade in valčki pod vodstvom mojstra Arlandija. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Koncert komorne glasbe. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Lahka glasba. 20.: Napoved časa — poročila v italijanščini. 20.30: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Gledališka sezona EIAF: Rossini »Seviljski brivci«, v odmorih slovensko predavanje in vesti v slovenščini. 22.45: Poročila v italijanščini.

Iz Hrvatske

Ravnateljstvo za ljudsko prehrano je naročilo železničarjem in spremnemu osebju na vlakih, naj z vso strogostjo pazijo na prekupevalce z živili in jih opozorijo, da v nikakem primeru ne sodelujejo pri tem nečednem poslu.

Nove znamke Rdečega križa. Hrvatski Rdeči križ je izdal v nedeljo nove poštne znamke, ki bodo ostale v prometu 3 mesece. To so prve poštne vrednotnice hrvatske Rdečega križa.

Prost dostop na Samoborske gore. Oblastva v Samoboru pri Zagrebu so spet dovolila pristop v okoliške hribe, ki so zdaj očiščeni komunističnih tolp.

Število tobačnih sadik je znašalo letos 223 milijonov in je za 70 milijonov manjše od prejšnjega leta. V bodoče je poskrbljeno, da se bo pridelalek tobaka povečal. Zaradi vremenskih nepravil je pridelalek tobaka v okrajih Ljubuškem in Mostarju za 35 odstotkov manjši kakor so pričakovali.

Gospod dobil nov vodovod. Oddelek za javna dela v Zagrebu je razpisal za 21. t. m. licitacijo za 7000 metrov vodovodnih cevi v znesku 3.955.000 kun. Cevi bodo porabili za gradnjo vodovoda v Gospiću.

Svečan pogreb dveh žrtev za domovino v Sarajevu. V nedeljo so v Sarajevu svečano pokopali ustaškega nalporočnika Božirada Filipovića in ustašo Andrijo Radana. Padla sta v boju s četniki in komunisti v okolici Jajca. Pogrebu so mimo predstavnikov oblasti in vojske prisostvovala velike množice meščanov.

Obvezno obdelovanje zemlje. Posebna naredba določa, da se mora vsak kos zemljišča, pripravnega za obdelavo, v resnici tudi obdelati, da se na ta način pripomore k prehrani naroda. Kdor ravna nasprotno, se smatra za saboterja državne oblasti. Zato: rej se bodo vsi oni zakupniki, dinarji, slugi in kočijaži, ki na posevstvih neopravičeno odpovedo dosežanje službene odnošaje z lastnikom zemljišča v namenu, da ostane zemljišče neobdelano, smatrali za saboterje in bodo kaznovani. Zemljišče se mora saboterjem odvzeti in oddati v najem takim, ki bodo skrbeli za obdelavo.

Obilen pridelalek koruze v okolici Daruvarja. Letos je v vsem daruvarskem okolišu pridelalek koruze presegel pričakovanja. Ponekod so koruzna stebila zrastle 4 do 5 metrov v višino. Stroki so debeli, zrno zdravo. Lepo vreme zadnjih dni je pripomoglo, da je koruza popolnoma dozrela.

Otvoritev nemškega doma v Banjaluki. Preteklo nedeljo so banjalški Nemej praznovali žetvenji praznik. V zvezi s tem je bil odprt tudi nemški dom v Banjaluki, ki je preurejena stavba prejšnjega doma Kola srbskih sester. Ustaški stan v Banjaluki ga je poklonil mestni nemški skupini.

Sprejem orožniških častnikov. Poveljstvo hrvatskega orožništva bo sprejelo večje število častnikov iz rezerve za izpolnitev častniškega staleža. Pogoji so razvidni v »Narodnih novinah«. Neznano kam so izginili. V četrtek so bili zagrebški policiji prijavljeni, da so neznano kam izginili hišna pomočnica Ivka Martinović, Dragotin Kovačič in trgovski pomočnik Peter Lulič.

col sels
odlično aperitivo
liscio
efficace digestivo
s sodavico:
najboljši aperitiv
sam, brez sodavice:
zelo učinkujot za dobro prebavo.

Službo dobi

Heseda I. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tiro I. 2.

Mizarski pomočnik
dober, dobi takoj delo.
Tržaška cesta 17. 17398-1

Službe išče

Heseda I. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tiro I. 2.

Starejša dama
z znanjem slovenskega,
nemškega in deloma italijanskega jezika išče službo
za pisarniška dela. Samo
resne porudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Pisarnice«.

17226-2

Tisoč lir
dam omenju, ki mi preskrbi
zaposlitev. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Komercijalist«.

17407-2

Mlada gospa
srednješolsko naobrazena, v
Ljubljani tuja, simpatična,
išče kakršne koli zaposlitve.
Ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Poverljivost«.

17393-2

Vajenci (ke)
Heseda I. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tiro I. 2.

Krojaškega vajenca
sprejme modni salon Za-
noškar Ludvik, Ljubljana,
Bleiweisova 15-1. 17394-44

Prodaj
Heseda I. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tiro I. 2.

Prodaj
1 kredenco, 1 mizo, 4 stole
(staromodni slog) 1
stensko uro, postelje, omare,
mizice, skrinje, stensko
izložbeno okno in veliko ri-
sarsko desko na stojalu.
Naslov v vseh poslovalnicah
Jutra. 17356-6

Pohištvo
Heseda I. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tiro I. 2.

Moderno jedilnico
dobro ohranjeno, kupim.
Ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Plačame«.

17403-12

Oblačila
Heseda I. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tiro I. 2.

Moško obleko
skoraj novo, prodam. Naslov
v vseh poslovalnicah
Jutra. 17402-13

Stanovanje
Heseda I. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tiro I. 2.

Lepo enosobno
stanovanje
oddam proti odstopnini ži-
sti, mirni stranki. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
»Periferije«.

17395-21

Izgubljeno
Heseda I. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tiro I. 2.

Zapestno uro
srebrno, sem izgubila od
pošte proti Viču. Poštenega
najditelja naprošam, da
jo proti nagradi izroči v
ogl. odd. Jutra. 17408-28

17408-28

Izgubila se je
kožna rokavica, sive barve,
v nedeljo 12. okt. Najdi-
telja se naproša, da jo pro-
ti nagradi vrne. Naslov v
vseh poslovalnicah
Jutra. 17405-28

17405-28

17405-28

17405-28

17405-28

17405-28

17405-28

17405-28

17405-28

17405-28

17405-28

17405-28

17405-28

17405-28

17405-28

17405-28

17405-28

17405-28

17405-28

17405-28

17405-28

17405-28

Živali

Heseda I. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tiro I. 2.

Izgubila se je
lovski pasica »Austre«. Naj
se jo odda proti nagradi
dr. Rantu, Gajeva 1-11.
17410-27

Informacije
Heseda I. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tiro I. 2.

Prosimo lepo,
kdo je pomotoma vzel 11.
okt. boljši možki deček v
garderobi kleti Zvezde, naj
mi ga vrne nazaj. — Re-
vna garderobierka. 17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

17404-31

Sec. Ital. **BUHLER** Milano
Fratelli Vis Golden 17

Impianti completi e
forniture di macchine
ed accessori per molini
Silos - Pastifici
Trasportatori - Macchine
per fibrillati - Fabbrie
di laterali - Macchine
per pressofusione ecc.

INTERPELLATECI
senza impegno, per
consigli ed offerte

Automatizmi mlevski stroi
(model M. K. S.)

Dobavljanje in nameštanje
popolnih mlevskih strojev
in pritlik. — Silos. —
Stroji za mletenje. — Zer-
vi. — Piv. — Stroji
za izdelovanje
mlečnih izdelkov. — Stroji
za vlivanje s pritiskom itd.

BREZOBVEZNE
Informacije, nasveti
in ponudbe.

Glasbila

Violino
ugodno prodam. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra.
18411-26

Pianino
stare znamke, a v prav do-
brem stanju, prodam. Na-
slov v vseh poslovalnicah
Jutra. 17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31

17413-31